49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1402 Կ. ՊՈԼԻՍ ՇՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՅՈՒՆՎԱՐ 18/31 ԴԵԿՏ. 1906 6 ՋԻԼՀԻՃՃԷ 1323 — 18 ՔԵԱՆՈՒՆԸ ՍԱՆԻ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ԱՊԱՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
88, Գալատա Եկի Ճառատի, 88

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԿԵՐՊ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزتهدر
صاحب امتیازی : اومانسی فریر
ادارهخانهسی باب عالی جادهسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցման համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ԳԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Առեւտրական Կեանքը

ԱՆԿՈՒՄ ԵՒ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄ ԳԻՆԵՐՈՒ

Վաճառքի մը գինը երբ կը բարձրանայ, չի հետեւիր թէ սակէ անվրէպ կ'օգտուի զայն արտադրող ճարտարութիւնը, որովհետեւ այդ բարձրացումը կրնայ տեղի ունենալ աննպաստ պարագաներէ, այսինքն նախանիւթերու զանազանէ կամ ընդհանուր ծախքերու յաւելումէ մը։ Նոյնպէս վաճառքի մը գինը իմանալէն չենթադրուիր թէ նոյն ճարտարութեան մէջ շահերը նուազած են, որովհետեւ նուազագոյն ծախքերով մեծաքանակ արտադրութիւն մը կրնայ գիներու տարբերութիւնը փոխարինել ու միւսնոյն շահը ձգել, ինչ որ միշտ կը պատահի երբ արհեստի մը մէջ ձեռագործ աշխատութեան տեղ մեքենականութիւնը կ'անցնի։ Այլ սակայն վաճառքի գիներու բարձրացումը երբ ընդհանուր հանգամանք մը ունի, երբ հրապարակի վրայ ամէն տարեանք վրայ կը դնէ, այդ իրողութիւնը ապահովագոյն նշան է թէ երկրին մէջ բոլոր ճարտարային և առեւտրական գործառնութիւնները յաջող են, թէ առեւտրական գործոց մէջ ընդհանուր ազատութիւն մը կայ, թէ արտադրութիւն ու ապառիմ կ'ամիս ու կը շատնան, թէ վերջապէս բարեկեցութիւնը աւելի ընդհանուր է։

Տնտեսական սոյն երեւոյթը կը տեսնուի այսօր Անգլիոյ մէջ։ 1904էն ի վեր շատ մը կարեւոր վաճառքներու գիները բարձրացած են, թէեւ անցեալ մի քանիներ, ինչպէս շաքարն ու բամբակը, չհաղթահարած պատճառներով։ Այդ ընթացքը 1905ի մէջ առաւել շեշտուած է, գրեթէ ամէն ապրանք ազդած է հաւասարապէս։ Անգլիական արտադրութեանց մեծաքանակ խնդրանքներ առատնաբար բարձրացուցած են նախնիւթերու գինը ու ասոր բնական հետեւանքով ճարտարութեան արժէքն ալ աւելցած է։ Այս մասին լաւ գաղափար մը կուտան հետեւեալ թուականները, որոնք Անգլիոյ առեւտրական հրապարակներու վրայ մեծ ճիրտ ունեցող որոշեալ թիւով կարգ մը վաճառքներու գիներուն համագումարն են և կը ցուցնեն թէ վերջին քանի մը տարիի մէջ գիներն ինչ համեմատութեամբ բարձրացած են.

1901	Դեկտեմբեր	1,948
1902	Յունիս	1,995
1902	Դեկտեմբեր	2,003
1903	Յունիս	2,111
1903	Դեկտեմբեր	2,197
1904	Ապրիլ	2,219
1904	Դեկտեմբեր	2,136
1905	Սեպտեմբեր	2,255
1905	Դեկտեմբեր	2,342

Ինչպէս կը տեսնուի, զգալի ու նշանակելի բարձրացում մը տեղի ունեցած է քանի մը տարուան մէջ գիներու ընդհանուր դումարին վրայ, և գլխաւոր պատճառն են անգլիական մեքենաներու և ուրիշ քանի մը կարեւոր նախաձիւթերու համար տեղական ու օտար երկիրներէ եղած մեծաքանակ խնդրանքները։

Հետեւեալ թուականները ցոյց կուտան Անգլիոյ առեւտրական հրապարակներու գլխաւոր վաճառքներուն երեք տարուան միջին գինը. —

			1903	1904	1905
Երկաթ	Թօնս	չիլին	43	49/6	52/9
Գլինա (ձող)	»	»	100	90	120
Հանքածուխ	»	»	17/6	15/6	16
Գլինա G M B	»	Անգլ. սակի	56⅝	66	80¼
Անագ	»	»	128¾	136¼	165¾
Անգլիական կապար	»	»	11 7/16	12 13/16	17⅛
Ցորեն	Կենդ.	չիլին	26/5	30/3	28/6
Գարի	»	»	22/5	24/7	24/7
Վարսակ	»	»	15/6	16/1	17/1
Եղի միս Բ.	»	»	2/4	2/10	2/10
» » Ա.	»	»	4/—	5/—	4/10
Ոչխարի միս	»	»	6/—	6/—	6/—
Շաքար	Սթաթէա	»	14/9	16/9	14/3
Սուրճ	»	»	75	80/—	80/—
Թէյ	Լիպրա	Բէնա	3½	4/—	4¾
Բրինձ	Սթաթէա	Շիլին	6/3	7/—	7/—
Բամբակ	Լիպրա	Բէնա	6,95	3/63	5/40
Բուրդ	»	»	10	11	11¾
Մոմ	Սթաթէա	Շիլին	27/6	27/6	28/3
Բրաք	»	»	20/6	22/6	24/6
Կանեփ	Թօնս	Անգլ. սակի	39½	41½	40
Մեռաքս	Լիբրա	Շիլին	12/6	12/3	12/3
Ժիւթ	Թօնս	Անգլ. սակի	12⅞	15⅞	18⅞
Քթան	»	»	46	32¼	32½
Քարիւղ	Կալան	Բէնա	6⅞	5 3/16	7

Սոյն ցանկէն կը տեսնուի թէ գիներու բարձրացումը աւելի նախնական նիւթերու և անգլիական ճարտարային արտադրութիւններուն վրայ տեղի ունեցած է. ուրկէ մեծապէս օգտուած են երկրին ճարտարագործը, վաճառականը, ինչպէս նաեւ առ հասարակ բոլոր ժողովուրդը։ Մանաւանդ թէ՝ միւս կողմէ՝ գրեթէ անփոփոխ մնացած է սնունդի վերաբերեալ նիւթերու գինը, ինչ որ մեծ կլիս ունի ժողովուրդին բարեկեցութեան վիճակին վրայ։

Թարգ. Ցուճարեան
Ա. ԴԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍՔ

ԱՌ Ա. ԷՖ. ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

Մանզումէի 1396 թիւին մէջ կարդացէք ձեր յօդուածը, որով կարգ մը խորհրդածութիւններ բրած էիք առեւտրի մէջ ինչո՞ւ գիւս չեմ քներ յօդուածին վրայ։ Չեմ գիտեր օ՛րկէ կամ ի՞նչ բանէ դրդրուած կ'ուզէիք գիւմն ու հնարքին տարբերութիւնը ցոյց տալ, քանի որ ես գիւմին ու հնարքին ի՞նչպէս առաջ գալը չէր որ չեշտած էի, այլ առանց համար ի՞նչ պէտք ըլլալը։ Թող ներուի ինձ դիտել տալ թէ բոլորովին տարբեր մեկնուած էր յօդուածս, որուն ամբողջ իմաստը չորս հինգ բառերով բացատրած էիք սակայն. «Մեր մէջ առեւտրական գիւս չըլլար, որովհետեւ չենք աշխատիր»։ Ձեր յօդուածէն հասարբերուող ամէն անձ, անշուշտ անտեղի պիտի գտնէր առաջարկս, քանի որ ամէն հասուն մտաք գիտէ թէ առեւտրական գիւմին համար գիտութիւն որոշել պարտաւորիչ է։ Ցարգելի բարեկամս յօդուածդ ալ սա բառերով ամփոփած էիք. «Միւսը կ'առարկեր թէ գիւս չեմ ըներ, որովհետեւ բաւական գիտութիւն չունիմ»։

Ահա երկու յօդուածներու ամբողջ իմաստը երկու տողով կը ցուցնէիք եւ զանոնք իրը կռուան կը գործածէիք ձեր յօդուածին։

Սակայն թոյլատրեցէք որ երկու յօդուածները և առաջարկները քննենք։ Ցարգելի բարեկամս կ'ըսէր թէ «Երկրորդական վարժարան մը գիտական շրջանը ընելէ վերջ պէտք է հետեւիլ մասնագիտութեան մը»։ Ահա՛ այս տողերն էին որ թելադիր եղան իմ երկրորդ յօդուածիս, որով ջանացած էի հաստատել թէ անպատճառ վարժարանի մը շրջանը աւարտել պէտք չէ գիւս ընելու համար, այլ բաւ էր թէ առանց վարժարանի ալ, մի՛միայն աշխատութեամբ կարելի է արդիւնք մը ձեռք բերել։ Եւ ճիշտ իմ այս տողերս էին որ ձեր նիւթին կռուանը եղան։ Սակայն չեմ գիտեր ինչո՞ւ աշխատութեան այդքան անձուկ սահման մը կը գծուի։ Երբ դաշտին մէջ արօրին հետ աշխող գիւղացիին, ու սալին վրայ քարինք թափող երկաթագործին ջանքերուն աշխատութիւն անունը կուտանք, մի՞թէ աշխատութիւն բառին ճշմարիտ ու իսկական առհմանը գտնուած կ'ըլլայ, ա՛չ անշուշտ։ Աշխատութեան իմաստը շատ ընդարձակ է։ Ամէն առեւտրական գործի, ձեռնարկի յաջողութեան համար առաջին պայմանը աշխատութիւնն է, չենք հերքեր թէ օգտակար առեւտրական նպատակի մը իրագործման համար միջոցներ պէտք են, ինչպէս գիւմին համար պէտք է գիտութիւնը։

Նիւթս առաջին կռուանը հասատելէ վերջ, առեւտրական աշխատութեան կերպն ալ ցուցուցած էի. «Լրջօրէն ու կրթուած, հաստատ համբաւով և ուշադիր դիտողութեամբ աշխատելու է»։ Արդ, աշխատութեան կարեւորութիւնը ճշդելէ վերջ լիցած էի համոզում կենսագրականները Բալիսի, Պէօթիկէի և Ուէնվուտի, որոնք վարժարաններու շրջաններ չէին բլլորած, այլ իրենց գործարանի օրերուն մէջ յամառ աշխատութեամբ միայն յաջողած էին։ Նկատի առած չէի անոնց ընտրած միջոցները, որովհետեւ իրը յամառ աշխատաղներու տիպար ցուցընել ուզած էի զանոնք։ Բաւ էի նաեւ. «Քանի որ համոզուած եմ թէ առեւտրի մէջ գիւտերը երկար ուսումնասիրութեանց արդիւնքներն են, ընկերութիւնս մէջ արթնցնել կը փափաքէի ու կը փափաքիմ ջանքի ու գիտական ուսումնասիրութեան եռանդը»։ Ահա, Գալբաքճեան էֆէնտի, կարծեմ ասանք ըսել են թէ գիտութիւն պէտք է գիւմին համար, և ասկէ վերջ ալ լիցած էի Վօլլէնի, Ճէյմս Գուլի կենսագրականները, որոնցմով կ'ուզէի ապացուցանել թէ ասանք առանց վարժարանի գիտութիւն որվելով յաջողեցան անծանօթները գտնել։ Ձեզի պէտ ես ալ ընդունելով թէ գիտութիւնը պարտաւորիչ է, ըսած էի, «ա՛լ ասկէ վերջ չատ լաւ պիտի ըլլայ գիտական մտքեր արտադրել»։ Ցետոյ գիտութեան կարեւորութիւնը չեշտած ըլլալու համար, կրկնած էի. «Հերամասնական վարժարանը գիտական դաստիարակներ չունի, սակայն ուշադիր մտքին համար հոն շատ թաքուն կէտեր կան, զորս լուսաբանելու համար ամէն շերամաբոյծի ուսումնասիրութեան կը կարօտի»։

Գալբաքճեան էֆէնտի, չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ այս տողերը ձեր աչքէն վրիպեր են։ Իմ նպատակս էր հակակել թէ առանց վարժարանի կրնայ մարդ առեւտրի մէջ գիւս ընել։

Եւ սակայն ձեր յօդուածին վերջին տողը շատ զարմանալի գաւոյ. «Գալով մեր մէջ շերամաբուծական նոր գիւտեր ընելու հարցին, անտեղի կը գտնենք զայն»։

Սակայն գիտանք թէ մեր առեւտրական ճարտարարուեստական զարգացումը անցեալ սերունդներու կը պարտինք և մենք պարտաւոր ենք բան ամենայնի շարունակել այդ զարգացումը։ Կ'երեւայ որ Գալբաքճեան էֆ. այնքան հաւաք չունի շերամաբոյծներու վրայ, քանի որ կ'ըսէ. «Շա՛տ իսկ է եթէ մեր մէջ արհեստաւորներն ու ճարտարարուեստները կարող ըլլան գանուած գիւտերէն ու հնարքներէն օգտուիլ»։

Եւ սակայն այդ բառերուն կարեւորուն պատասխանը կուտայ Աբրահամ էֆ. Տ. Մելքիսէդէկեան, որ գիտական յաջողութիւններ ունեցած է և անոնց կատարելագործման կ'ապատ։ Ըսել է որ գիտական զարգացումը սկսած է մեր մէջ. ուրեմն պիտի խնդրէի Գալբաքճեան էֆ.է որ ինք ալ իր կարգին ինձ ձայնակցէր։

*** Գալով ձեր յօդուածին սա տողերուն. «Հոս ներուի մեզ երկրորդ կամ երրորդ պայման մը դնել, առեւտրի մէջ բարեպատեհ դէպքերը, որոնք գրեթէ ամէն գիւտերու մէջ այնքա՛ն կարեւոր դեր մը կատարած են և չենք սխալիր եթէ յաջողութեան պայման մը համարինք զանոնք»։ Դիտել կուտամ թէ առեւտրի մէջ բարեպատեհ դէպքերը չեն որ այնքան կարեւոր դեր մը ունին, այլ ուշադիր դիտել գիտանալն է յաջողութեան պայմանը։ Առեւտրի մէջ բարեպատեհ դէպքերը ամէ՛ն մարդուս համար կան և սակայն մարդ եթէ դիտելու կարողութիւն չունենայ, երբեք իրեն համար առիթ չկայ։ Ինչպէս որ հողին տակ ծածկուած ոսկին միայն և միայն հանելաք, եթէ ոչ չատ պիտի նեղուէի։ Ա՛ս մարդիկը բառ մը անգամ չեն գիտեր ֆրանսերէն։ Որչափ ալ աշխատեցայ, չյաջողեցայ իրենց հասկցնել թէ այս տեսակները Ֆրանսուա Ժողէֆ կ'ուզեմ փոխադրել տալ։

—Ֆրանսուա Ժողէ՞ֆ։

—Այո՛, Նաւահանգիստին մէջ խարխխած սա չոգենաւը ըսել կ'ուզեմ։

Լավառէտ մարդուն մատնանշած տեղը նայելով, հեռուէն տեսաւ նեղկուկ չոգենաւի մը յետակողմը որ ներուած էր փայտէ բազրիքներով, և վրան ալ ապակեպատ աշտարակի նման բան մը կ'երեւար։ Երիտասարդը զայն Թարփիւի մը նմանցուց, հետեւաբար նաւաստիին դառնալով,

—Եւ ասոր ի՞նչ ըլլալը հասկցայ, ըսաւ։ Ընկերոջս Էմիլ Կօթիէի հետ Շէրպուրի մէջ ասոր ծովուն խորերը մխրճուիլն ու դուրս ելլալը տեսանք։ Ուսի՞ այս անակնկալէն ալ արդիւնք մը ակնկալելով, սկսաւ անոր չորս կողմը ալքատալ։

Նաւաստին, կապտած, փրփրած, շարունակ կը հայհոյէր ու բարձր ձայնով,

—Դնա, կորսուէ՛, չա՛ր սատանայ, կը պտաս, ծօ, սա ի՞նչ ծոյլ մարդիկ են եղեր սա Իտալացիները։ Բնաւ դաշտիար չունին աշխատութեան վրայ։

—Ի՞նչ կայ, ի՞նչ եղած է, մի՞ղամեց Լավառէտ Ֆրանսերէն լեզուով, ի՞նչ ադմուկ է։

Նաւաստին տեսնելով որ մէկը ֆրանսերէն կը խօսի,

—Ի՞նչ բաղդաւորութիւն, գոչեց, հայրենակի՞ց մը, այնպէս չէ։

—Այո՛, պարոն, պատասխանեց Լավառէտ, ձեր ադմուկը լսելով, օգնութեան փութացող հարեւանկից մը։

—Բաղդաւորութիւնս է որ դէմս ելար։ Ես մարդիկը բառ մը անգամ չեն գիտեր ֆրանսերէն։ Որչափ ալ աշխատեցայ, չյաջողեցայ իրենց հասկցնել թէ այս սնուցիները Ֆրանսուա Ժողէֆ կ'ուզեմ փոխադրել տալ։

—Ֆրանսուա Ժողէ՞ֆ։

—Այո՛, Նաւահանգիստին մէջ խարխխած սա չոգենաւը ըսել կ'ուզեմ։

Լավառէտ մարդուն մատնանշած տեղը նայելով, հեռուէն տեսաւ նեղկուկ չոգենաւի մը յետակողմը որ ներուած էր փայտէ բազրիքներով, և վրան ալ ապակեպատ աշտարակի նման բան մը կ'երեւար։ Երիտասարդը զայն Թարփիւի մը նմանցուց, հետեւաբար նաւաստիին դառնալով,

—Եւ ասոր ի՞նչ ըլլալը հասկցայ, ըսաւ։ Ընկերոջս Էմիլ Կօթիէի հետ Շէրպուրի մէջ ասոր ծովուն խորերը մխրճուիլն ու դուրս ելլալը տեսանք։

ԱՌԵՒՏՐ, ՍԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

(Ուսումնասիրութիւն)

Երբ կը խօսինք Գերմանական Առեւտր. սենեակներու վրայ, պէտք չէ մոռնալ որ Գերմանիա Գլէյիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Ռուսիոյ պէս չէ, այլ զանազան պետութիւններէ կը բաղկանայ, այնպէս որ վաճառականութեան վերաբերեալ կարեւոր գործեր գերման օրէնդրութեան ենթակայ չեն, այլ 25 դաշնակից կառավարութիւններու ձեռնհասութեան յանձնուած են։ Ասոր համար է թերեւս որ ծովային վաճառականութեան վերաբերեալ ամէն տնօրինութիւններ գերման կառավարութեան իրաւասութեան կը պատկանին, մինչ ներքին նաւարկութեան վերաբերեալ խնդիրները գրեթէ բացարձակապէս կախում ունին դաշնակից կառավարութիւններէն։ Նմանապէս, մինչ ճարտարարուեստի խնդիրը գերման կառավարութեան իրաւասութեան կը պատկանի, վաճառականութեան և արհեստներու վերաբերեալ ուրիշ բազմաթիւ գործեր դաշնակից կառավարութեանց տնօրինութիւններով կը կարգադրուին։

Ասկէ կը հետեւի որ առեւտրական սենեակներու կնանքն ալ գերման օրէնդրութեան ենթակայ չէ, այլ դաշնակից պետութեանց օրէնքներուն վրայ հիմնուած է։ Արդարեւ, երկրին զանազան մասերուն մէջ, քառասուն տարիէ ի վեր հաստատուած առեւտրական սենեակներ կան, որոնք իրենց հատարակաց շահերը ներկայացնել կուտան Տօյչ Հանսէյսդակի մէջ, որ պաշտօնական դիրք մը չունի, բայց գերման կառավարութեան կողմէ նըշանուած է միշտ Գերմանիոյ ընդհանուր վաճառականութեան և հարաբարուեստին միակ ներկայացուցիչը։

Ահա այս Տօյչ Հանսէյսդակի ծոցին մէջ է որ ծնունդ առաւ այն գաղափարը թէ մինչեւ հիմա ի գործ դրուած դրութիւնը պէտք է լքուի և առեւտր. սենեակները այսուհետեւ ենթակայ ըլլան գերման կառավարութեան։ Համոզումը հեղինեակ կը հաստատուէր և կ'ընդհանրանար, որովհետեւ առեւտր. օրէնդրութեան ամէնէն կարեւոր խնդիրները, մասնաւորապէս մաքքը, թղթատարութիւնը, հեւագիրը, հեռաձայնը, ապրանքներու շրջաբերութեան վիճակագրութիւնը, չինութեան կարգ մը մեթոդներու արգիլումը, արհեստներու պաշտպանութիւնը, գաբեջուրի, շաքարի, խաղաթուղթի տուրքերը գերման կառավարութեան կը պատկանին։ Հետեւապէս, շատ քիչ գործ մնացած է դաշնակից կառավարութիւններուն, օրինակի համար սակարաններու և առեւտր, դրոշներու հակազդեցութիւնը, հանքերու վարչութիւնը, և ասկից զատ, Պավիէրայի և Վիւրդէնպէրկի մէջ, թղթատուներու և երկաթուղիներու վարչութիւնը եւն.։ Հետեւաբար այն գործերը որոնցմով առեւտ. սենեակներ կրնան ընդհանրապէս զբաղիլ, մանաւանդ Գերմանիոյ մէջ, հետեւեալներն են։

Գերման սենեակներուն գործունէութեան ոլորտը ամենայն ազատ չէ։ Ասոնք կրնան զբաղիլ միայն հանքերու, գաբեջուրի, գինիի, ոգեւորեալ ըմպելիքներու, ապրանքներու, ոսկիի, արծաթի, պղինձի, անագի, կապարի, ոսկեներկի, ներկերու, ներկանիւթերու, ներկանիւթերու, ներկանիւթ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԱՐՕՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԴԻՐՔԸ

Այժէդիրասէ կը հեռադրեն անգլ. Թերթերու.—

Մաքսանենգութեան և Մարօքի սուրքերու կանոնաւորման առթիւ մզուած վիճաբանութիւնները չեն որ պիտի սպառնան Եւրոպայի խաղաղութեան։ Ասոնք վերջապէս կրնան կարգադրուիլ սա կամ նա ձեւով։ Ընդհակառակն կարեւոր է Մարօքի մէջ պեռական Պանքայի մը հաստատութիւնը։ Այժմէն ընդհանուր ուշադրութիւն հրաւիրուած է այդ կողմը։

Այս նիւթին վրայ մինչեւ հիմա շատ բան ըսուած է պատուիրակներու մասնաւոր խօսակցութեանց մէջ։ Գերմանացիք հակցուցած են որ այս մասնաւոր խնդրոյն մէջ իրենք մեծ յաւակնութիւններ ունին։ Իրաւ է թէ այս խնդիրն ալ պիտի կարգադրուի վերջի վերջոյ խաղաղութեամբ, բայց ոչ նուազ ասոյգ է որ Պեռական Պանքային վրայ ճակատամարտը բաւական լուրջ պիտի ըլլայ։

Գերմանական Պանքաները կը խնդրեն իրենց կառավարութենէն ի նպաստ իրենց մեծամեծ պահանջումներ ընել և առաւելութիւններ ձեռք բերել։ Հետեւաբար հարկ է սպասել թէ այս մասին ի՛նչ պիտի ըլլայ գերմանական պահանջումները։ Առ այժմ անկարելի է գիտնալ թէ ի՞նչ պիտի ըսեն։

Թերեւս իրենք Գերմանացիք ալ չեն գիտեր թէ երբ ի՞նչ կրնան պահանջել։

Որովհետեւ Ժողովը կը շարունակուի, և մէջ բերուած խնդիրները աւելի հետաքրքրական կ'ըլլան, կրնանք կռահել որ Գերմանիոյ դիրքը չի բարւոքուիր, քանի որ երթալով կնճռոտ հարցումներ կը ծագին։ Բայց իրողութիւն մը կայ՝ որ յոյժ նպաստաւոր է աշխարհի խաղաղութեան, այսինքն Ֆրանսայի պատուիրակներուն բռնած ընթացքը չատ ուշիղ է և խաղաղասէր։

Գերման պատուիրակներուն վարմունքը մութ է. մասնաւոր խօսակցութիւններու մէջ հեշտարար ոգի ցոյց տուան, բայց Ժողովին մէջ տարբեր ընթացք կը բռնեն, և հո՛ն կը հասկցուի թէ մասնաւոր խօսակցութիւններու մէջ ըսուածները պարապ խօսքեր են։ Գերմանացիք կը փափաքին կարգադրութեան մը գալ Ֆրանսայի հետ, բայց պայմանաւ որ Ֆրանսա անգամ մը եւս տեղի տայ։ Պէտք է յիշել որ այս պահուս Մարօքի բոլոր պանքաները Ֆրանսացիներուն ձեռքն են, և այս պարագաներուն մէջ տարօրինակ պիտի ըլլայ եթէ Ֆրանսա հաւանի ընտել իր ազգային շահերուն յօգուտ հաստատութեան մը՝ որուն հակակիռը իր ձեռքը պիտի չըլլայ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԴԻՐՈՅԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՏՕՆԸ.—Ցնվ. 28ը Բոլոր դպրոցականներուն ծնունդ է, Ս. Շարլմայնի ծնը ըլլալով, որովհետեւ ըստ աւանդութեան անիկա եղած է առաջին դպրոցին հիմնադիրը։ Բոլոր պեռական վարժարաններու աշակերտները այս ծնը կը ծնանին հաղորդութիւն մը, ուր չափաւոր գինի ալ կը տրուի, և ճաշէն վերջ ալ իւրաքանչիւր հրաւիրեալի շամբանիա կը տրուի բաժակ պարպելու համար Ս. Շարլմայնի յիշատակին։ Ի պատիւ անոր ատանաւորներ կ'արտասանուին, և ի վերջոյ ուսուցիչները, գլխաւոր պաշտօնեաները և հին աշակերտները ճաշատան մտնելով, ընդհանուր ոգեւորութեան մէջ դարձեալ բաժակներ կը պարպուի։

ՍՈՒՏԱՆ.—Պէրպէր—Սուաքիմ երկաթուղիին բացումը կատարուեցաւ։ Այս գիծը կ'ամբողջացնէ Դաքիրէ — Խարթում գիծը, որ 1899ին սկսաւ։ Սուտանի վաճառականներուն համար խիստ օգտակար պիտի ըլլայ, ունի նաեւ ռազմագիտական մեծ արժէք մը, որովհետեւ Հնդկաստանէն զօրք բերել տալը աւելի պիտի դիւրանայ։

∴ Երկաթուղիին բացման առթիւ Լօրա Բրոմը բանախօսութիւն մը արտասանելով, լիւեցուցնաւ այդ ձեռնարկութեան դժուարութիւնները, մանաւանդ կլիմայական պայմանները, բայց 14 ամսուան մէջ կարելի եղաւ 325 մէթր երկայն գիծ մը շինել 1 միլիոն 40,000 անգլ. ոսկի ծախքով։ Բանախօսը ի վեր հանեց թէ այսօրուընէ սկսեալ Սուտան բացուած է վաճառականութեան առջեւ, որովհետեւ Սուտանը ծովուն միացնող 1,200 մղոնի հեռաւորութիւնը 900ի իջաւ։ Առանց երկաթուղիի առեւտրական յարաբերութիւնները խիստ դժուարին են, ուստի մէջտեղներ ձեռք պիտի առնուին տարուէ տարի երկարաձգելու գիծը։ Ի մտայ մեծ աշխատութիւններ և շինութիւններ պիտի սկսին Նեղոսի երկու եզերքներուն վրայ առեւտրական յարաբերութիւնները դիւրացնելու համար։ Բանախօսը յոյս յայտնեց թէ քանի մը ամիսէն պիտի բացուի Բարէյմա-Ապա-Համբ երկաթուղին, որով Տօնկօլա հարաւագաւառը պիտի կցուի Ծովուան։ Ոռոգման ջրանցքներ պիտի բացուին, կաղգնէն ջուրերուն արժէքը աւելցնելու և Բաստալայի դաշտերը բարեր ընելու համար։ Պատասխանութիւններ կը սեսնուին Կապայա և Սպիտակ Նեղոսներուն վրայ կամուրջ մը ձգելու Խարթումի մէջ։ Երկաթուղիի ծրագիրներ պատրաստուած են Բաստալան գլխաւոր գիծին հետ միացնելու համար, երկաթուղին մինչեւ Կապայա Նեղոսի ձախ եզերքը հասցնելու և յաւելուածական գիծ մը շինելու էլ Օպէիքը Օմտուրմանի հետ կցելու։ Սուտանի բոլոր նաւահանգիստները և երկաթուղիները բաց պիտի ըլլան բոլոր աշխարհի վաճառականութեան առջեւ հաւասար պայմաններով։

ԻՏԱԼԻԱ և ՀԱՊԵՇԱՍՏԱՆ. — Մենելիկ կայսր հրաւէր ուղղեց իտալական Հապէշստանի քոմիսէր Սիմոնը Մարթինի որ Գորամիտա երթայ, ուր ինք ճամբայ եկած է երթալու, փափաք յայտնելով տեսակցիլ իրեն հետ, որպէս զի ամբողջ աշխարհ իմանայ թէ Հապէշստան բարեկամ է Իտալիոյ։ Իտալական կառավարութիւնը հրամայեց Մարթինիի ընդունիլ Մենելիկ կայսր հրաւէրը։

ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.—Ուաշինկթընի Մերակոյթ յանձնաժողովը ընդունեց Երեսփ. Ժողովին ներկայացուցած օրինագիծը, որ կ'առաջարկէր Արիզոնա և Նոր Մէքսիքօ երկիրները Դաշնակցական Նահանգի աստիճանին բարձրացնել, Արիզոնա և Օքլահօմա անուններով։

ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՆՊԱՍ.— Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ վիճաբանութեան ենթարկուեցաւ Ֆրանսական շոգենաւային ընկերութեանց կառավարական նպաստ յատկացնելու օրինագիծ մը, որ 233ի դէմ 318 ձայնով ընդունուեցաւ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Պիւլով Իշխանին Մէկ Նամակը.—Լոնտոնի Անգլեւգերման Բարեկամութեան Յանձնաժողովին նախագահ Լորտ Էվպերի լրագիրներուն կը հաղորդէ պատճէնը հետեւեալ նամակին՝ զոր Գերման վարչապետ Պիւլով իշխան ուղղած է նոյն յանձնաժողովին քարտուղարներէն Մր. Ֆոքսի, որ վերջերս Պերլին այցելած էր յանձնաժողովին գործը առաջ վարելու համար.

Սիրելի Մր. Ֆոքս.—Անկեղծօրէն կը ցաւիմ որ առաջարկութիւնս թոյլ չտուաւ ինձի տեսնել ձեզ և անձամբ խօսիլ ընդակցել ձեզի հետ անգլեւգերման բարեկամութեան յանձնաժողովին աշխատութեան մասին։

«Արդէն գիտէք թէ այդ ընկերութեան նպատակը իմ ամբողջ համակրութիւնս կը գրաւէ, և ձեր Պերլին այցելութեան առթիւ կը կրկնեմ թէ գերման կառավարութիւնը օրագրին գոնունակութեամբ կ'ողջունէ մեր երկիրներուն մէջեւ լաւագոյն զգացումներ առաջ բերելու ջանքերը, որոնց պիտի օժանդակէ իր կողմէ։

«Ասով հաստատած պիտի ըլամ միայն ինչ որ արդէն յայտարարած եմ քանիցս։ Կը յիշեցնեմ ձեզ 1904 Դեկտ. 5ին Բայխթակին մէջ արտասանած բանախօսութիւնս, իբրեւ հիմնադիր գերման կայսերական քաղաքականութեան։

«Այդ բանախօսութեան մէջ ըսած էի.—

«Կը յուսամ որ երկու երկիրներուն ճակատագիրը պիտի վարեն միշտ պարիւն գլուխներ՝ որոնք գիտեն թէ Գերմանիա և Անգլիա ա՛յ միայն անմիջական ներկայն, այլ բոլոր ապագայ ժամանակներուն մէջ օգուտ պիտի տեսնեն պահպանելով իրենց ներկայ խաղաղիկ յարաբերութիւնները։»

«Անկեղ ի վեր համոզումս փոխուած չէ, և ձեր ընկերութեան կազմութիւնը նպատակ ունի դայս հաստատելու։

«Ցաւալով որ Անգլեւգերման Բարեկամութեան յանձնաժողովը պիտի չարունակէ գարգանալ,

«Մնամ Ձեզդ

(Usnrագրութիւն) «Պիւլով»

∴ Գերման կայսր ծննդեան առթիւ Լոնտոնի գերմանական քլիպները 500 հոգի ճաշի հրաւիրած էին Սէսիլ Օթէլին մէջ։ Բանախօսութիւնները գերմաներէն լեզուով եղան։

Նախագահին եռեւը զետեղած էր գերման կայսր խաչոր մէկ կիսարձանը, և բեմէն վար կախուած էին քով քովի գերմանական և անգլիական դրօշները։ Գերման դեսպան կոմս Մէթերնիխ կը նախագահէր, որ բաժակ առաջարկեց Անգլիոյ թագաւորին կենացը։ Բաւ թէ Անգլիոյ դեղեցիկ երկրին մէջ իրենց վայելած հիւրասիրութիւնը պարաք կը դնէ իրենց վրայ այս հանդիսաւոր առթիւ յիշելու ա՛յն վեհապետը՝ որուն պաշտպանութեան տակ կ'ապրին։ Անչուշտ ամէնքը պիտի միաբանին իրեն հետ մաղթելով որ Վեհ. Լուսաւոր թագաւոր երկար տարիներ վարէ իմաստութեամբ իր աշխարհաւալ կայսրութեան ճակատագիրը։ (Ծափեր)։

Դեսպանը նորէն սաք ելաւ և բաժակ առաջարկեց գերման կայսր համար։ Լաւ թէ տարիներէ երկար ընթացքին մէջ մէկ անգամ մըն ալ ներկայ եղած էր այսքան Գերմանացիներու հաւաքոյթի մը։ Այն ալ անցեալ տարի, երբ Շիլլերի հարիւրամեակը կը տօնէին։ Հիմա «չտեր»ու բաժանումի մը վրայ չատ կը խօսուի, բայց անցեալ տարի ամրան մեր օրակարգը չտէր էր, այլ աւելի բարձր բան մը։ Ժողովուրդին հաւատերգական կարողութիւնն էր, Շիլլերի անձին վրայ մարմնացած։ Բայց ամէն տեղ որ յառաջդիմութեան նիւթական կողմին վրայ կը խօսինք, պէտք չէ մոռնալ թէ նիւթական շահերուն զարգացումը իրօք հիմնուած է ազգին հոգեւորական ուժերուն վրայ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԵՆԵՑՈՒԷԼԱ.— Ժուռնալ տ՝ Տկպա հրատարակեց կարեւոր յօդուած մը խնդրելով իր հանրապետութենէն արագ գործողութիւն մը Վենեցուէլայի դէմ։ Եթէ Ֆրանսական կառավարութիւնը նոյնօրինակ լրագրական դիտողութիւններու պարտաւորուած ըլլար մարկ ընելու, արդէն իսկ չարժման մէջ պիտի դնէր իր նաւատորմիղը։ Բայց յայտարարութիւն մը պատճառներ կան. ինչպէս ասկէց առաջ բացատրեցինք Տկպա կը թելադրէ ո՛չ թէ Վենեցուէլայի ծովեզերքը պաշարել այլ քանի մը նաւահանգիստներ մտնել, ինչպէս Լա Կուէյրա, Բուէրթօ Բաղէլլօ և Մարաքայպօ։ Նախագահ Բասթրոյի բանակին 16,000 հոգին չեն կրնար մեծ ընդդիմութիւն մը ընել, և մինչեւ որ խնդիրը ուրիշ կերպարանք առնէ Ֆրանսա կրնայ վրասան ըլլալ Միացեալ Նահանգաց վրայ, խնդրելով որ վէճը իրաւաբանութեան ենթարկուի, ինչպէս եղաւ 1902ին։

Բայց այս փաստաբանութեան մէջ ակար կէտ մը կայ, կ'ըսէ Սթանտարտի թղթակիրը, և արժանապատուութեան խնդիրներուն մէջ Ֆրանսա ի նկատ պէտք է առնէ այս ակար կէտը։ Թէեւ երթալով Ֆրանսայի մէջ կ'աւելնայ արագ խօսելու արամադրութեան հոսանքը. բայց ֆրանսական կառավարութիւնը տակաւին դանդաղ շարժելու կողմն է։ Կը հաւատուի թէ կառավարութիւնը այժմէն իսկ համաձայնած է Միացեալ Նահանգաց հետ, և այս համաձայնութենէն կախում ունի բուն գործողութիւնը։

Արդէն ըսուեցաւ թէ նախագահ Բասթրոյի եռեւը Գերմանիոյ ազդեցութիւնը կայ։ Թղթակիցը կը յարէ.— Բնութիւններս չեն հաստատեր այս կասկածները, բայց պէտք է գիտնալ թէ Ֆրանսացիներուն մտքին մէջ կարծուածէն շատ աւելի խորունկցած են այս կասկածները։ Այս է գլխաւոր պատճառը ամբողջ յապաղման։ Երբ Ալժիրիոյ Ժողովին վախճանը մօտիկնայ, Ֆրանսական կառավարութիւնը կրնայ արբեր խորհիլ և պատրաստ ըլլալ գործի սկսելու, յանձգարի մը զոր պատրաստած է արդէն։

∴ Ֆրանսական երեք յանձնաւոր Վիլլէմոթաս ժամանեցին։

ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՄՆԱՑՈՐԴՆԵՐ ԱԻՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ.— Հետաքրքրական գիւտ մը եղաւ Դանուբի վրայ Ալպիկի գիւղին մէջ։ 1800 տաք բարձր և 1350 տաք լայն հին հռոմէական ուղղանկիւն դղեակի մը մնացորդները գտնուեցան։ Մինչեւ հիմա Աւստրիոյ մէջ գտնուած հռոմէական բոլոր հնութիւններուն ամէնէն մեծը և ամէնէն կարեւորն է առ։ Դղեակը ութը դուռ ունի աշտարակներով, չորս անկիւնաւոր աշտարակ և 28 մինչեւ աշտարակ, ընդ ամէնը 40 աշտարակ։ Դանուբ գետը աւած տարած է հիւսիսային անկիւնը։ Արտաքին պատին թանձրութիւնը մէկ և երկու երրորդ մէթրէն մինչեւ երեք և մէկ վեցերորդ մէթր է։ Ներքին և արտաքին զանազան ապացոյցներէն կը կարծուի թէ դղեակը իսկզբան չինուած էր գեսին մէջտեղը կղզիի մը վրայ։

ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ ՆԿԱՐ ՄԸ.—Ֆրանսայի նկարիչ մը, Մ. Ռուսէլ Ժօ, որ մեծ համբաւ մը չունի, վերջերս իր սեռակին մէջ մէկհատիկ նկար մը աւարտեց, որուն ամէնէն կարկառուն հանգամանքը ա՛յն է թէ աշխարհի մէջ կատաւ վրայ նկարուած ամէնէն խոշոր նկարն է։ Իրաւ է թէ Սիքսթին Մատրան մէջ Միքէլ Անկէլոյի քանի մը ձեռնարկները այս մասին կը մրցին և կը գերազանցեն, բայց պատի վրայ կախուելու յարակցուած կատ մը դեռ չի կրնար հաւասարիլ մեծութեան կողմէ Ռուսէլի նկարին։ Ճիշդ 807 քառակուսի տաք է։ Արտաքսագէաը կառավարութենէն խնդրեց բաւականապատ աշխատանոց մը փոխ տալ իրեն, և կառավարութիւնը անոր տրամադրեցաւ տակ դրու Մեքենաներու Սրահը, որ աշխարհիս մէջ ամէնէն ընդարձակ շէնքն է։ Ռուսէլի պատկերը կը ներկայացնէ 1789ի Բաստիլը Քաղաքապետարանին առջեւ գլխաւորութեամբ Լաֆայէթի, և կը պարունակէ հազարէ աւելի մարդապատ մեծութեամբ դէմքեր։ Պիտի կախուի Իվոռիի մէջ։ Մ. Ռուսէլէ խնդրուած է ա՛լ աւելի մեծ նկար մը գծել։ Պիտի ներկայացնէ ասկէց առաջ Մեքենաներու Սրահին մէջ արուած խօսոր հացկերոյթը, զոր ժամանակին նկարագրեցինք, երբ 10,000 հոգի ճաշի նստան։

ՄԱՀ

ԴԱՆԻՈՅ ՔՐԻՍԹԻԱՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

ԻՐ ԿԵԱՆՔԸ

ՔՈՊԷՆՀԱԳ, 29 Յունվար.—Տանցմարքայի Թագաւորը, Քրիսթիան Ցդ., որ ծերագոյնն էր եւրոպական վեհապետներուն, մեռաւ կէս օրէ վերջ ժամը 3.40ին, 88 տարեկան հասակի մէջ։ Քրիսթիան Թագաւորին մահը անակնկալ մը եղաւ գրեթէ։ Կէս օրէ առաջ երկարատեւ ընդունելութիւն մը կատարած էր պալատականներու։ Այս ունկնդրութիւններէն յոգնած ըլլալով, անկողին մտաւ, որպէս զի հանգստանայ ճաշէն առաջ։ Ժամը երեքին մօտ, Ռուսիոյ մայր-կայսրուհին՝ Մարիա Ֆէոտորովնա, որ իր աղջիկն է, Թագաւորին մօտ գնաց, լսած ըլլալով որ սակաւ է։ Անմիջապէս լուր տրուեցաւ արքայական ընտանիքի անդամներուն, և մէկ քանի հոգի կրցան ժամանակին հասնիլ։ Քրիսթիան Թագաւորին վիճակը ա՛յս չէր ներշնչեր։ Ժամը 3.40ին ուանդեց հոգին, մեծ խաղաղութեամբ, առանց դաւի ո՛և է նշան ցոյց տալու։ Պատանական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ Քրիսթիան Թագաւոր երակի մը խզումէն մեռաւ։ Նոր Թագաւորը այսօր պիտի հայտնուի։ Դահլիճը բաժանուեցաւ բոլոր սովորութեան։ Երբ Թագաւորին մահուան լուրը իմացուեցաւ, Խորհրդարանը փակուեցաւ ի նշան սգոյ։

* * *

Դանիոյ Թագաւոր Քրիսթիան Թ., որ պաշտօնական տարեցոյցներու մէջ նշանակուած է Թագաւոր Վենտերու և Կոթերու, դուքս Շլէզվիկ Հոլշթայնի, Սթորմարիի, Տիթմարշիի, Լաւենպուրկի և Օլէնպուրկի, ծնած է 1818 Ապրիլ 8ին։ Որդին է Շլէզվիկ-Հոլշթայն-Սոնտերպուրկ-Կլյուքսպուրկի Ֆրետերիք-Կիյեսմ-Բոլ-Լէքոյտ դուքսին, որ մեռած է 1831 Փետր. 17ին։ Ի գահ բարձրացաւ 1863 Նոյ. 15ին 1852 Մայիս 8ի Լոնտոնի պայմանագրութեամբ և 1853 Յունիս 31ի դանիական յաջորդութեան օրէնքով, Շարլ-Քրիսթիան-Ֆրետերիք Է.ի մահէն վերջ։

Դանիոյ համար պարագաները ծանր էին։ Գերմանական պետութիւնները այլ անկած էին Հոլշթայնի և Շլէզվիկի դքսութեանց գերմանախօս մասերուն։ Հանսվէրցիներէն և Բրունսվիցիներէն բաղկացեալ առաջին դայնակցական զօրաբաժին մը նոյն դքսութիւնները արշաւեց գերմանական Աւեագաժողովին անունով։ Քիչ յետոյ Աւստրիա և Բրուսիա միանալով յիշեալ դանիական գաւառները գրաւեցին։ Փետր. 1ին աւստրեւրուսիական զօրքերը անցան Այսրը գետէն և իրենց առջեւէն քշեցին դանիական բանակը։ 1864 տարին Դանիացիներուն համար արկածալից տարի մը եղաւ։ Աւստրիացիք և Բրուսիացիք տիրեցին ամբոր բերդերուն քաղաքներուն։ Փետր. ամսոյ վերջ Բրուսիացիք Տիւբբէլի ասջեւ քանի մը կռիւներու մէջ յաղթող հանդիսանալով կը գրաւէին ամբողջ Եւթլանտը։ Քանի մը ամբակծումներով տէր եղան ամբոր բերդերուն, մանաւանդ Ապրիլ 27ին Ֆրիտերիցիա բերդին։ Այս պատերազմներուն միջոցին Քրիսթիան Թ. նախապարական ասպնջականներ կը մաքրէր, հաշտութեան պայմաններուն վրայ իրաւախոհութիւն առաջ բերելու համար։ Նախաշաւիղ պայմանները ստորագրուեցան Օգս. 1ին։ Դանիա Բրուսիոյ և Աւստրիոյ կուսակալ Հոլշթայնը, Շլէզվիկը և Լաւենպուրկը, որոնց համար յետոյ կատաղի կռիւներ պիտի մղեին Աւստրիա և Բրուսիա։

1866 Նոյ. 12ին Թագաւորը անձամբ բացաւ նոր օրէնքին համեմատ ընտրուած առաջին Ռիկստակը (Խորհրդարանը)։ Յուլիս 6ի օրէնքը, որ վերակազմեց բանակը, անոր մէջ մացուց բոլոր քաղաքացիները առանց փոխանորդութիւն կամ ազատագրութիւն ընդունելու։ Դանիոյ սպառազինութիւնը արդի յառաջդիմութեան պէտքերուն համապատասխան վիճակի մէջ դրուեցաւ. Ռիմինկիրն ասեղնաւոր հրացանը ընդունուեցաւ։ Նաւատորմը աւելցաւ և բոլոր իրեղէնները բարեփոխուեցան։ Այս ամէնուն դրամը ձեռք բերելու համար Թագաւորը Միացեալ Նահանգներուն ծախեց Անդիլեանց մէջ գտնուած Ս. Թօմա, Ս. Ժան և Սէնթ-Քրուա կղզիները, մեծ դժգոհութիւն պատճառելով Ֆրանսայի և Անգլիոյ (2 Նոյ. 1867)։ Միացեալ Նահանգաց հետ ստորագրեց նաև Արեւելեան Հընդկաց դանիական գաղթավայրերուն հասարակ (1868 Մարտ)։ Դանիոյ մէջ քանի մը երկաթուղիներ հաստատուեցան, վարկի տեղատուական հաստատութիւնները զարգացան։ 1868 Յուլիս 28ին Շուէտի Շարլ ԺԵ. Թագաւորին միակ աղջկան Լուիզ իշխանուհիին հետ Դանիոյ գահաժառանգ իշխանին ամուսնութիւնը իբրեւ միութեան գրաւական մը ստանուեցաւ Սկանդինաւեան երկիրներուն միջեւ։

1874 Օգս. 1ին Քրիսթիան Թ. իսլանտա կղզիին նուիրեց ծերակուտական յատուկ վարչութիւն մը, որով իսլանտացի կիներն ալ իրաւունք կ'ստանային քաղաքապետական Խորհուրդին ընտրութեան մասնակցելու։

Քրիսթիան Թ. իր վեց զաւակներուն համար ամենափայլուն խնամութիւններ հաստատեց։ Ինչպէս արդէն ըսինք, գահաժառանգը կարգեց Շուէտի Թագաւորին աղջկան հետ։ Ժորժ (որ 1860ին Յունուարի Թագաւոր եղաւ), կարգեց ռուս մեծ-դքսուհի Օլգայի հետ։ Իր Ալեքսանդրա աղջիկը կարգեց Անգլիոյ գահաժառանգին հետ, որ այսօր Էտուարտ է։ Թագաւորն է։ Տակմար աղջիկն ալ կարգեց Զարեվիչ Ալեքսանդրի հետ, որ ապա եղաւ Ալեքսանդր Գ. հայր այժմեան Նիքոլա Զարին։ Վերջապէս իր Թոռը, Դանիոյ Շարլ իշխան Նորվեկիոյ Թագաւոր ընտրուեցաւ Հաքոն է. անուամբ։ Իր երրորդ որդին իշխան Վալդէմար Շարթռի դուքսին աղջիկ Օրլեանի Մարիի հետ։ Նոր Թագաւորին հետ կարգուեցաւ։ Երրորդ աղջիկը Թիրա Ամլիի Էտուարտ Թագաւորին ազգականներէն Քրմպրլենտի երրորդ դուքս Էրնէսթ Օկիւսթ իշխանին հետ։

Ամէն տարի, Ապրիլ 8ին, երբ Քրիսթիան Թ.ի ծննդեան տարեդարձը կը տօնուէր, ծերունի Վենտպեռին ընտանիքին համար ժամադրավայր մը կ'ըլլար Քոպէնհակ, ուր կուգային Վենտպեռներ, Վենտպեռներ, իրենց առներով և հօր զով անցնելու այդ բարեբաստիկ տարեդարձը։ Այն տեսն, «մեծ-հայրը» կրնար տեսնել իր յաջորդը Դանիոյ գահաժառանգ իշխանին զաւ, Յունուարի Թագաւորը, Ռուսիոյ մայր կայսրուհին, Անգլիոյ Թագաւորը և Թագուհին, Նիքոլա Բ. Զարը, որոնք էին իր զաւակները. իր աղջիկները, իր փեսաները և թոռները։ Անոնց վրայ աւելցուցէ՛ք իշխաններ, դուքսեր, մեծ-դքսուհիներ, անթուելի։

Եւ այս ամէնը ուղղակի գծի վրայ իր խնամութիւնն է միայն։ Եւրոպայի ամէնէն նշանաւոր տուներուն ներկայացուցիչները, պատմական ամբողջ երկար աւանդութեան մը ժառանգներն ու աւանդապահները Դանիոյ հանգուցեալ Նահապետին զաւակները, թոռները, թոռնորդիներն են։

Ընտանեկան նմանը չտեսնուած հաւաքումներ տեղի կ'ունենային Քրիսթիան Թ.ի շուրջ։ Եւ այս պատկառելի շրջանակին մէջ կը խօսուէր Քրիսթիան Թ.ի ժողովուն և առաջադիմութիւնը։

Դանիոյ հանգուցեալ Թագուհին Հէսէ-Քասէլի Լուիզ իշխանուհին էր, պատուական կին մը, որ Դանիոյ մայրաքաղաքին ընակիչներուն աչքին լոյսն էր։ Ցաճախ պալատին պատուհանը կը տեսնէին զայն, որ կարի գործով կ'զբաղէր։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԱԿՆԱՅ ԱՌԱՋՆ. ՏԵՂԱՊԱՀ ԿՈՐԻՒՆ ՎՐԴ. ԵՍԱՅԵԱՆԻ

ՊԱՇՏՕՆԵՆ ԴԱՐԵՑՈՒՈՒԻԼԸ

Կրօն. Ժողովը իր երեկի նստին մէջ որոշեց առաջարկել Խառն Ժողովին, որ այսօր նիստ պիտի գումարէ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, դադրեցնել Ակնայ առաջն. տեղապահ Կորիւն վրդ. Եսայեանը, որ յետս կոչած չէր իր գրքոյկին մէջ քանի մը քաղաքական յօդուածները։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՆԵՐԸ

Ժամանակաւոր միաբաններէ չորս միաբ ամանք գաղթականութիւն մը յարուցանելու համար զիրենք պաշտպանող Պոլսական թերթերէ ոմանց մէջ գրել սուին թէ Երուսաղէմի նախկին լուսարարապետ Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոսը, իր հետ տարած է Թանկագին Աւետարան մը որ 10,000 ոսկի կ'արժէ։ Կաթողիկոսը գրեց թէ այս տարաձայնութիւնը բայարձակապէս սուտ է և թէ խնդրոյ առարկայ եղած Տաճաներու և Հրաշագործի աւետարանները կը գտնուին գանձարանին մէջ, իրենց օրէնքով տեղը։ Դադրեցուցիչ տարի կրկնելով իրենց անպատկառութիւնները նոյն հրատարակեցին թէ Հրաշագործ Մկրտիչ եպս.ի նուիրած ԾԱ. Աւետարանը կորսուած է. ժամանակ մը վերջը հրատարակեցին թէ նոյն աւետարանը Պատրիարքարանի մէջ գտնուած է, իսկ Տաճաներու նուիրած Աւետարանը կը պակսի։ Այս գայթակղութեանց մասին Տ. Սահակ Կաթողիկոսի կրկնակի բողոքները անլսելի մնացին և գայթակղութիւնք շարունակուեցան. մինչեւ Տ. Սահակ Ս. Կաթողիկոս Տ. Յարութիւն Պատրիարքին գրով կը հաղորդեր թէ յիշեալ երկու աւետարանները, ինչպէս նաև իր անձնական սեփականութիւնն եղած և իր կողմանէ յիշատակ Թողուած Լազարեան ճեմարանի լուսատիպ աւետարանը Ն. Սրբազնութեան գիտութեամբ եկեղեցւոյ գանձատան մէջ պահուած են, որոնց տեղն ալ մատանիշ ըրած էր։ Այս օրերս Երուսաղէմի նորընտիր լուսարարապետ Եկաւեան Վ.ի խնդրանօք չորս միաբաններէ յանձնաժողով մը կազմուած էր որ պաշտօն ունէր գանձատան ամբողջ գոյքերը ցուցակագրել։ Յիշեալ յանձնաժողովը նախ գրքերէն սկսած է և ինչպէս Ս. Կաթողիկոսն ալ ժամանակին ծանուցած էր որոշուած տեղը գտած է ՏԱՏԵՈՒՆՆԵՐՈՒԻ աւետարանը, որուն համար դեռ երկու թերթեր իրենց երէկուան և առջի օրուան թիւերուն մէջ կը պնդէին թէ մէջտեղ չկայ։ Բայց անլսոյթ կը մնայ սա հանելուկը թէ հրաշագործ Մկրտիչ եպս.ին նուիրած ԾԱ. Աւետարանը ո՞ր հրաշքով և օրուան ո՞ր ժամուն և որո՞ւ կամ որո՞նց ձեռքով փոխադրուած էր Պատրիարքարան, քանի որ ամէն մարդ դիտէր թէ ի հարկին միայն միաբանական յանձնաժողովի մը ձեռքով կը բացուէր գանձատունը և վերջապէս կը կնքուէր, և նոյն յանձնաժողովը այդպիսի աւետարան մը ո՛չ փնտռած էր գանձատան մէջ և ոչ ալ դուրս հանած։ Անաւարիկ ամէնէն կարեւոր կէտը, քանի որ նոյնիսկ Ս. Կաթողիկոսը ամբաստանող թերթերն են, որ գրեցին թէ Տ. Յարութիւն Պատրիարք հրաշագործ Մկրտիչ եպս.ի աւետարանը հնագէտ մը քննութեան ենթարկած է։ Աւետարանը թեւ չունէր որ թռեր, գանձարանն ալ չբացուեցաւ և և չէր ալ կրնար բացուիլ։ Արդ՝ ինչ գաղանիք է այս։ Արդեօք անհրաժեշտ չէ՞ անկեղծօրէն և ուղղամտութեամբ նկատողութեան առնելու երեք տարիէ ի վեր Երուսաղէմի վանքին մէջ գործուած զեղծումները. զորս տակաւին հաշուական կեղծ պատուակին տակ թաղել կ'ուզեն ոմանք. մանաւանդ երբ ամիսներէ ի վեր հաշուական խնդիրը արդէն քննուած և լուծուած կը համարուէր, ինչո՞ւ համար Երուսաղէմի միաբանութեան ներքին վիճակն ալ նկատողութեան չառնուիր, և ընդհանրական ներքին բարեկարգութեան օրինապահութեան նախանձախնդիր մասին ձայնը կը խեղդուի և նոյն իսկ ծանր դիտողութեանց արժան կը դառնային անոր երիցագոյն և բարձրատիճան անդամները։

ԲԻԻԶԱՆԴԻՈՆԻ երկուշաբթի օրուան թուոյն մէջ Երուսաղէմ ղրկուած Պատրիարքարանի պաշտօնագրի մը պատճէնը հրատարակուած ըլլալով, Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնարարեց երէկ դիւանապետ էֆ.ին քննութիւն մը կատարել հասկցուելու համար թէ՝ ո՞ւսկից արուած է այս օրինակը։ Դիւանապետ էֆ.ն ի ներկայութեան Դարձակաւոր էֆ.ի և արձանագրութեան դիւանի տեսուչ էֆէնտիին կատարեց հարկ եղած քննութիւնը և հարցափորձեց բոլոր դիւանդպիրները և դիւանապետը, ստանալով անոնց բացատրութիւնները։ Քննութեան արդիւնքէն յայտնուեցաւ որ նոյն օրինակը որ և է ձեւով ու միջոցաւ դիւանատունէն չէ հաղորդուած, ուրեմն արդէն առանց պատրիարքական հրամանի ո՛և է պաշտօնական գրութեան օրինակ դուրս չը հանուիր և այս քննութեան արդիւնքը յայտագրուեցաւ Ս. Պատրիարք Հօր։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ նախորդ Պատր. Փախանորդ Տ. Գէորգ Սրբազանին Ռումանիա հոգեւոր հովիւ ղրկուելու խնդիրը մէկէ աւելի խորհրդածութեան նիւթ կրնայ ըլլալ։ Կ'ըսուի թէ Տ. Գէորգ Սրբազանի անձին շուրջ բնաւ խնդիր չկայ, Երուսաղէմի ծանօթ հաշուական խնդրոյն հետեւանօք, ուստի Ն. Սրբազնութիւն կրնայ հանդարտորէն Ռումանիա երթալ։ Այս ըսուածին մէկ պարագան չատ ճիշտ է, այսինքն Գէորգ Սրբազանին խղճի հանդարտութիւնը։ Բայց դիտելի է որ Գէորգ Սրբազանի ընդդիմադիրները հաշուական քննութեան ճիշտ ներկայ պարագային մէջ է որ սկսած են խղճի հանդարտութիւն վերագրել Երուսաղէմի Պատր. նախորդ փոխանորդ Սրբազանին։

Մեր կարծիքով, Ն. Սրբազնութիւն կատարելապէս իրաւունք ունի սպասելու հաշուական քննութեան ելքին, երբ ապ ի բերան պիտի ըլլայ իր հակառակորդները, որոնք անոր անուն խառնեցին միշտ Երուսաղէմի եկեղեցական գործերուն, իբր թէ խառնաշփոթ վիճակին հետ, և մինչեւ իսկ անոր Փախանորդութեան պաշտօնը խնդրոյ նիւթ

գարձուցին, և վերջապէս յաջողեցան իսկ իրենց կանխակալ մտածմանց մէջ։

Արդ, կը զարմանանք թէ իրաց այս կացութիւնը յառաջ բերողները ինչպէս հիմակ կ'ելնեն կը յայտարարեն թէ Տ. Գէորգ Սրբազան հաշիւի հետ խնդիր չունի։ Իրա՛ւ չունի, բայց քանի որ ենթադրեցին թէ ունի, պէտք է հիմակ ալ խոստովանին թէ Տ. Գէորգ Սրբազան իր բացարձակ իրաւունքին մէջ է պահանջելու որ հաշուական քննութիւնը վերջ դնէ և արդիւնքը ծանուցուի, որով իր դէմ եղած զրպարտութիւններն ալ միանգամ ընդ միշտ յայտնուին, և այն ատեն ինք պատրաստ է հնազանդելու, ինչպէս միշտ, Հայ Եկեղեցւոյ ձայնին, երթալու իբրեւ հոգեւոր հովիւ հա՛ն ուր իր պէտքը դգալի է իբրեւ եկեղեցական, և իբրեւ Հայ եկեղեցականութեան պարիւ բերող եպիսկոպոս մը։

Տ. Գէորգ եպսկ. իբրեւ վարեմի և առաջնակարգ միաբան Ս. Երուսաղէմի վանքին, դարձեալ իր իրաւունքին մէջն է երբ կը պնդէ որ իր պատկանած վանքին միաբանական ներքին խնդիրները կանոնաւորուին։ Ինչպէս յայտնի է, միաբանական այս խնդիրներն են հետեւեալները.— Լուսարարապետի ընտրութիւնը, Տնօրէն Ժողովոյ վերակազմութիւնը և ներքին կանոնագրին գործադրութիւնը, որով կարելի ըլլայ բառնալ ի՛նչ ներքին անհամաձայնութիւն և գժտութիւն որ կայ վանքին մէջ։ Այս խնդիրները էական են և հաշուական խնդիրը պարտակ մը է լոկ միւսները պարակելու համար։

Ռուսմանիոյ հոգեւոր հովիւը իր դիրքին վայելուչ ձեւակերպութեամբ պէտք է մեկնի, և առ այս անհրաժեշտ է անչուշտ բարձրագոյն հաճութիւնը։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ եկեղեցիին համար երկու իւղաներկ պատկերներ խնդրուած էին ասկէ առաջ և Պարիզարքարանը յանձնարարած էր արուեստագէտ Տիգրան էֆ. Եայէանի, որ զանոնք պատրաստած ըլլալով Պարիզարքարան ղրկած էր կրօն. Ժողովին քննութեանը ենթարկուելու համար։ Ժողովը երէկ քննեց այդ երկու պատկերները և անոցմէ միայն խաչելութեան պատկերին օծումը արաւնեց, իսկ Յովհաննու Մկրտչի պատկերը հայ եկեղեցիի կանոնին համաձայն չգտնելով, մերժեց զայն վերադարձնել։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ երէկ գումարուեցաւ Պարիզարքարանի մէջ նախագահութեամբ Ս. Պարիզարք Հօր։ Ներկայ էին Տ. Գրիգորիս և Փոխանորդ Սրբազանները և Սեթեան ու Սամաալեան Աւագ քահանաները։ Ժողովը զբաղեցաւ կարգ մը ամաւնական և այլ խնդիրներով։

ԹՈՌ ԳԱԲՈՒԻ Թաղ. Խորհուրդը Պարիզարքարան հրամանաւ Ս. Մնդեան Տնէրն առթիւ ևս իր պաշտօնը շարունակած ըլլալով, երէկ դարձեալ հաւաքական վերջնական հրաժարագիր մը մատոյց Ս. Պարիզարք Հօր։ Խորհուրդին առանձնապէս Միհրան էֆ. Ներկայացաւ Փոխանորդ Սրբազանին և յանձնեց եկեղեցւոյ Աստուածին բանալիները։

ԳԱԼՑԱԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻ ԽՆամակալութիւնը և մայրը շնորհակալութեամբ կը ծանուցանեն թէ՝ Տիկին Էլիզ Խորասանեան իր զաւկին ծննդեան առթիւ 5 օսմ. ոսկի նուիրած է։ Նոյնպէս Նշան էֆ. Գալաղեան 1 օսմ. ոսկի, Ռուբէն էֆ. Փափազեան 1 օսմ. ոսկի, Անտան էֆ. Ղուկասեան իր ծաղկահառակ որդւոյն Գ. Տիգրանի մահուան տարելիցին առթիւ 1 օսմ. ոսկի, Տիկին Լուիզէի Ալէնիկեան ի Մանչեսթր 1 անգլ. ոսկի, Տիկին Օմէլլաեան իր դստեր հանգուցեալ Տիկին Նեմզուրի յիշատակին համար 1 օսմ. ոսկի, Բարեսէր ամի 1 օսմ. ոսկի, Բարեսէր ամի 1 օսմ. ոսկի, Բարեսէր ամի 20 դրուշ, Օր. Նուսիմի և եղբայրը Գ. Վրդանէս Լ. Գարամանեան 8½ քաշ քաշէր պանիր և Թադէոս էֆ. Տաղլարեանի նախաձեռնութեամբ 20 քաշ ապուխտ նուիրուած է Ս. Մնդեան առթիւ։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ԿՆՈՔՆՔ

Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցիին մէջ, տեղի ունեցաւ Մկրտիչ էֆ. Իւթիւճեանի զաւկին մկրտութիւնը, կնքահայրութեամբ Մայր եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին Յարութիւն էֆ. Իւթիւճեանի։ Եղբայն կոչուեցաւ ԵՐՈՒԱՆԴ։

ՆՇԱՆԱԽՕՍԱՆՔՔԸ

Քիրմասթիի Աղգ. վարժարանին ապագայ ուսուցիչ Սահակ էֆ. Մ. Սիսոյեանի նշանախօսութիւնը տեղի ունեցաւ օրիորդ Փերուզ Զարպճեանի հետ մայիս 9ին երկուշաբթի իրիկուն Զարպճեաններու բնակարանին մէջ երկուստեք համակիրներու բազմութեամբ։

ՆԱՄԱԿՆԵՐ

Այս երկուշաբթի Նարը-Գաբուի Ս. Յովհաննէս եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ պսակադրութեան հանդէսը տիար Արտաշէս Սէմէրճեանի Օր. Խորէկ Աշճեանի հետ։

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՆԱԶԱՐԷԹ էֆ. ԵԶԵԿԻԷԼԵԱՆ (Կէմլիկ).— 1905 դեկտ. 3ին ստացած ենք ձեր ղրկած դրամը, 108 ղր.։

ՄԻՀՐԱՆ էֆ. ՍՈՒՍՄԱՃԵԱՆ (Աստանա).— Ստացանք ձեր ղրկած դրամը և սկսանք Մանզումա ղրկել Գրիգոր էֆ. Ազիրեանի։

ՅԱԿՈԲ էֆ. ԱԼԻԲԱՆԵԱՆ (Ֆինիք).— 1905 հոկտ. 5ին ստացած ենք ձեր ղրկած Օսմ. բուլերը, որով մինչեւ 1500 թիւ վճարած էք ձեր բաժնեգինը։ Թերթերը ձեր նշանակած հասցէով կը ղրկուին։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ

SOURSE DE PARIS

30 Յունվար 1906

Տրանս.	3%	(3% Français)	99 15
Օսմ. Միացեալ		(Z. Nv. Unif.)	92 97
Երկաթուղի		(Lots Turcs)	142 75
Ոսմանդ Օթթ.		(Banque Ott.)	675 —
Ռէգի		(Tab. Turcs)	393 —
Պալիս Գրաս-Այարն			640 —
Օսմ. Մաքս. Նոր փոխառ.			481 —
Տրանսվալ		(Transvaal)	58 —
Սպանիական			93 32
Ռուսական	3%		68 —

ՐԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՇԱԹ

Մէսրիթի մէքթուպի գալէմի միւմէյիզներին իզէթլու Շէհապ պէյէ թէքֆիէն ռիւթպէի Սանիյէ թէվճին պույրուլմուշ ըլլար։

* * *

Իզմիր ոսոնճաղը ասիլիկնէ Գարամուրալ գաղասը գայմագամլըղը Աբի Զէյնէպի գայմագամը էսգագը իզզէթլու Ռիշալի պէյէ թէֆվիզ պույրուլմուշ ըլլար։

ՆԸՇԱՆ

Պին տօգուզ եիւզ օէնէմինէ Բարիզակ քիշլան օլունան սէրկիի ումումի գօմիսէր ումումիսի միւսիւ Բիգարա պիրինճի ռիւթպէնէն Օսմանի վէ Ֆրանսա սէֆարէթի միւսթէշարը միւսիւ Պօռա պիրինճի ռիւթպէնէն Մէհիթի։

Շամ Համա շըմէնարքիր գումանեասը մէվզիգի պաշ մէմուրլարընան Ֆուատ Շէհապ վէ Սարգիս Ապաուլլահ աէօրտինճի ռիւթպէնէն Մէհիթի վէ Հօրան մէրքէզ պաշ մէմուրը միւսիւ Մանսուրեանա աէօրտինճի ռիւթպէնէն Օսմանի։

Բաթրաս շէհպէնդէրի Յովհաննէս Մատակեան էֆէնտիյէ թէպտիլէն իւշինճի ռիւթպէնէն Նրշանը ալիի Օսմանի իհսան պույրուլմուշ ըլլար։

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՆՏՈՒՆ ՎԱՒՈԴԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ.— Կայս. Իրաւէի մը համաձայն երկուսպաներ Գերմանիա պիտի ղրկուին Զէյթուն-Պրունի անծուխ վառօդի գործարանին համար զանազան պիտոյքներ գնելու համար։

ԲԱՆԱԿԻՆ ԶԻԵՐԸ.— Կայս. Բ. և Գ. զօրաբանակներուն հրամանին համար պէտք եղած ձիերը գնելու մասք մասնաւոր յանձնաժողով մը պիտի ղրկուի Մաճառստան։ Այս ձիերուն արժէքը պիտի վճարուի զինուորական հատատութեանց Սնտուկէն։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ անդամ անուանուեցաւ Վահ. Սուլթանն փեսայ Մէհմէտ փաշա։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՍՈՑԹՆԵՐԸ.— Քիւյի տուրքը չնչուած և քանդարի տուրքն ալ օտարահպատակներուն համար կամաւոր ըլլալով, Պետական Խորհուրդը առաջարկեց հասոյթի նոր աղբիւրներ գտնել Քաղաքապետութեան համար, քանի որ այդ տուրքերը անոր երկու գլխաւոր հասոյթներն են։ Այս խնդրին առթիւ պատրաստուած տեղեկագիրը մատուցուեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիական, ռուսական, անգլիական, ֆրանսական իտալական և գերման դեսպանները Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ՖԱՈՑԻ ՀԵՌԱԳՐԱԹԵԼԸ.— Այս մեծ հեռագրաթելին առթիւ Հիթի մասնագիրը հոսաւ Բէմմարէ։ Տիարպէքիրի կուսակալ Աթա պէյ կը տեղեկագրէ թէ այդ գիծին բացումը կատարուեցաւ և աշխատութիւնները կը շարունակուին։

ՎԱՇԻՆԳՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ.— Կառավարութիւնը որոշեց օրէնքին ամենախիստ տրամադրութիւններով շարժել վաշխառուներուն դէմ, որոնք աղքատ ժողովուրդը կը կեղեքեն, մանաւանդ գաւառներու մէջ, ուր կարօտ երկրագործը փաքր փոխառութիւն մը կը կնքէ և ծանր պարտքերու տակ կը մնայ։ Այս առթիւ զեկուցեցաւ ամէն կողմ թէ սակէզ եաք, երբ վաշխառուի մը և իր պարտատէրին միջեւ դատ ծագի, դատարանը քննութիւն մը պիտի բանայ ճշդելու թէ ո՞րչափ է փոխառութեան դրամը և ո՞րչափ տոկոսը։ Երբ հատատուի թէ վաշխը ծանր է, պիտի վերածուի օրինական տոկոսին և ըստ այնմ պիտի գանձուի պարտքը։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՍՆՏՈՒԿԸ.—Պոլսոյ ապահովութեան սնտուկը ներկայ պահանջումներու համապատասխան վիճակի մը վերածելու համար, յանձնաժողով մը կազմուեցաւ։ Առևտրական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշան նախագահութեամբ։ Յանձնաժողովը խորհրդակցութեանց ձեռնարկելով նկատի առաւ երկու տարի առաջ պատրաստուած կանոնագրին հիմնական տրամադրութիւնները։ Յանձնաժողովը կը կազմեն Պետական Խորհուրդին անդամ ու նոյն ժամուկին յանձնաժողովին նախագահ Հիւսնի պէյ, Հաշուակալութեանց Ատեանին անդամ Հաֆըզ Իհսան էֆ. առևտրական Տընօրէն Սուպհի պէյ, Նէմլիզատէ Թահսին փաշա, Եվմական Խորհուրդին անդամ Նէշիպ պէյ եւ Պոլսոյ առևտրական Սենեակին դէր-նախագահ Մուսթաֆա պէյ։

ԱԹԷՆՔԻ արքայական պալատին մէջ անցած շրեքշաբթի գիշեր, հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ օսմ. դեսպան Բիֆաթ պէյի։ Յանձնատանի թագաւորէն ու թագուհիէն զատ, ներկայ գտնուեցան նաև իշխանները ու իշխանուհիները եւ պալատական պաշտօնատարներ։

ՊԼԷԿՐԱՏԻ օսմ. դեսպանատան մէջ, անցածները, հացկերոյթ մը տրուեցաւ որուն ներկայ գտնուեցան պալատական պաշտօնատարներ, նախարարները և դեսպաններէ ոմանք։ Վեհ. Սուլթանն Քանկգին կենացը և օսմ. տէրութեան տեւելի բարգաւաճման համար բաժակներ պարպուեցան։

ՄԱՔՍԱԳԻՆ գործառնութիւնները դիւրացնելու նպատակով հարկ դատուած է մաքսատանց շէնքերը ընդարձակել և պաշտօնեաներուն թիւը աւելցնել։ Այդ առթիւ գրուեցաւ մաքսային վերատեսչութեան որ նոյն նպատակով նախապէս քննութիւն կատարուի և արդիւնքը տեղեկագրուի։ Այդ տեղեկագիրներն ալ հետզհետէ Բ. Դրան պիտի մատուցուին։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ կուսակալութիւնը որոշեց առևտրական մեծ համբաւ մը չունեցող տան, մինչեւ Սեպ. Ծով։

ՏԻԿԻՆ ԶԱՐԻՖԻԻ ԿՏԱԿԸ. — Ֆէնէրի Պարիզարքարանին Խառն Ժողովը իր առջի օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ հանգուցեալ Տիկին Զարիֆիի բարերարութեամբ, որ 1902 թուականի կտակագրով 2 միլիոն ֆրանք կը թողուր Բերայի մէջ հիւանդանոց մը հաստատելու համար։ Կարդացուեցաւ հանգուցեալին մէկ նամակը, անցեալ տարի ուղղուած Պարիզարքին, որով կը յայտնէր թէ կէս միլիոն ֆրանք կ'աւելցնէ 2 միլիոնին վրայ։ Այժմ խնդիր եղած է թէ այս նամակը իբր կտակի օրինական յաւելուած մը պիտի նկատուի ժառանգորդներէն։ Կտակակատարները և հելլէն դեսպանատունը վաւերական կը նկատեն զայն, բայց յայտնի չէ ժառանգորդներուն կարծիքը։ Պարիզարքարանը նամակ մը պիտի ղրկէ անոնց, յոյս յայտնելով որ հանգուցեալին վերջին կամքը պիտի յարգեն։

ՊԱՐՍԿԱՑ Սելանիկի հիւպատոս կարգուեցաւ Մ. Տօպրովոլոքի, փոխարէն Մ. Հ. Մալլէթի, որ նոյն պաշտօնով Էսիրնէ փոխադրուեցաւ։

ԲԱՐԻԻԶԻ ԳԻՆԸ տակաւին սուղ է Պոլսոյ մէջ։ Այսուհանդերձ եւրոպական հրապարակներու մէջ այլ եւս քարիւղի գիներուն վրայ բարձրացում չի տեսնուիր և նոյն իսկ անկում մը ալ կայ։ Անգլիոյ մէջ ամերիկեան քարիւղին գինը մէկ չիլին իջած է։ Վերջերս Համպուրկէն առնուած լուրի մը նայելով քարիւղի իւրաքանչիւր լիտուն քիլոն 7 մարք 30 ֆէնիքէն 7 մարք 20 ֆէնիքի իջած է որով տարեայն սկիզբէն ի վեր ամերիկեան քարիւղին հարիւր քիլոյին վրայ 40 ֆէնիքի անկում մը կայ։ Այդ անկումը անակնկալ եղած է, վասն զի տակաւին Նիւ-Եորքի ու Ֆիլատէլֆիայի մէջ քարիւղի գինը փոփոխութիւն մը չէ կրած։

ԻԶՄԻՐԻ մեր թղթակիցը կը գրէ.— Զարեքշաբթի գիշեր 11 Յունուար տեղի ունեցաւ խստացուած այն գեղեցիկ երեկոյթը զոր ամէն տարի կը կազմակերպէ տեղւոյս Տիկնանց խնամակալութիւնը ի նպաստ ամէն ազգէ աղքատ ընտանիքներու։ Բազմիս էրէֆիլէնի սրահները չքեղօրէն լուսազարդուած էին։ Հանդիսականները սրահ կ'առաջնորդէին ֆրանսական հիւպատոսարանի պաշտօնեաները։ Այս երեկոյթը, ինչպէս անցեալ տարի, այս տարի եւս ֆրանսական հիւպատոսին կնոջ Տիկին Պլանի հովանաւորութեան տակ տեղի ունեցաւ։ Ժամը 10ին (Ը. Ե.) պարահանդէսին սրահները արդէն լեցուած էին ընտրեալ բազմութիւնով մը։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին ֆրանսական հիւպատոս՝ Տէր և Տիկին Պլան, անգլիական հիւպատոսը, հոլանդական հիւպատոսը, գերմանական հիւպատոսը, հիւպատոսներու օգնականներ, Ա. թարգմաններ, կառավարական բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, Իզմիրի Հայ գաղութին երեւելիները։ Այս երեկոյթին իբր կազմակերպիչ մասնակցած են նաեւ Թագուոր էֆ. Սպարթալի և Ղուկաս էֆ. Եայեան։ Ժամը 10½ին պարահանդէսը բացուեցաւ Համիտիյէ Մարշով և մեծ ոգեւորութեամբ տեւեց մինչեւ առաւօտ։ Հաստիրը կ'ենթադրուի 700-750 ոսկի։

ՕՍՄ. ՄԱՄՈՒԼԸ

Թէհրանցիներ Հագիգաթ կ'իմանայ թէ վաճառականներու մէջ խնդրանքի վրայ, որ վաւերացած է ելմական նախարարութենէն և պետական խորհուրդէն, քարիւղի և ուրիշ դիւրավառ նիւթերու մթերանցները, որոնց շահագործութիւնը վերջերս Բաղաքապետութենէն առնուելով յանձնուած էր Ելմական գանձուն, պիտի տպահովագրուին։ Այս առթիւ կարեւոր է շեշտել ապահովագրութեան կարեւորութիւնը բայց զայն պէտք է վստահիլ պատուաւոր ընկերութիւններու։ Թէ՛ Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը և թէ գաւառի թաղապետութիւնները իրենց կալուածները և շէնքերը երբ ապահովագրեն շատ լաւ գործ մը կատարած կ'ըլլան։

Իզմէն.— Դրաշմատարքի նոր օրէնքին քանի մը մասերը լուսաբանելու և զայն բարեփոխելու համար մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուեցաւ որ իր աշխատութիւնները կը շարունակէ։ և այս առթիւ, առժամաբար յետաձգուեցաւ պատժական տրամադրութիւնը, այսինքն դրամական տուգանք չպիտի գանձուի, այլ պակաս դրոշմները պիտի լրացուին և սխալ փակցուածները պիտի ճշդուին։ Երբ նոր կանոնագիրը հրատարակուեցաւ, ամէն կողմէ շեշտուեցաւ պէտքը պատժական և այլ կէտերուն վերաքննութեան։ Քննիչ յանձնաժողովին ջանքը եղաւ կատարեալ վիճակի մը մէջ դնել նոր կանոնագիրը։ Յանձնաժողովը քննեց ձեռնհասպաշտօնարանէն առուած բոլոր տեղեկագիրները և խորհրդակցութիւններ կը կատարէ որոնց մասին մերթ ընդ մերթ հրատարակուած տեղեկութիւնները գրեցինք մը կուտան իր աշխատութեանց վրայ։ Ցայսմիկ է թէ դրոշմները երեք կարգի կը բաժնուին.— Ա. Որոշեալ (մաքթու) դրոշմներ, որոնք զանազան թուղթերու և մուրհակներու համար կը գործածուին։ Բ. Համեմատական (նիսպի) դրոշմներ, որոնք առաջ մուրհակներու համար միայն կը գործածուէին, բայց նոր կանոնագրին համաձայն, կը գործածուին նաև որոշեալ գումար մը պարունակող թուղթերու և մուրհակներու համար ալ։ Գ. Յաւելուածական (միւնզամէ) դրոշմներ, որոնք կը գործածուին պաշտօնատուներու յատուկ առաջադիրներու համար։ Կանոնագիրը կը յիշատակէր այն թուղթերը և մուրհակները, որոնք զերծ են դրոշմաւորքէ, և այս մասին յատուկ գլուխ մը կայ որ շատ կարեւոր է։ Առանձին մասեր կան նաեւ պատժական տրամադրութիւններուն և ընդհանուր ու էական տրամադրութեանց համար։ Անտարակոյս կանոնագրին պարզաբանութեան և ժողովուրդին կողմէ հասկցուելուն պիտի նպաստէ, երբ անոր զանազան գլուխները, մանրազնին քննութենէ մը անցուելով իրարու հետ կապ ունեցող հատուածները մէկ գլուխի տակ ամփոփուին։ Յոյս ունինք որ Յանձնաժողովը այս մասին մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձնէ։ Շատ կարեւոր է այս, չփոթութեանց առաջը առնելու համար։ Նախկին կանոնագրին մէջ ցրուած յօդուածներ շատ կան, և ասկէ բազմաթիւ չփոթութիւններ առաջ եկած են։ Կը յուսանք որ պիտի վերցուին այն բոլոր տատութիւնները և բառերը, որ սակայնոյներու մէջ անորոշ իմաստներ ունին, և կրնան տեղի տալ սխալ մեկնութիւններու։ Ահա այս պահանջումները լրացնող յարմար, նոր կանոնագրի մը մօտաւոր հրատարակութիւնը կ'ակնկալեն Յանձնաժողովէն։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Վերաքննիչ ատեանը առջի օր դատեց փաստաբան Վասիլաքի էֆ. և Նիքօլի, Միխալ և Բանտեօգ անուն անձերը, որոնք բերացի Բարաքեվա անուն կնոջ անունով կնիք մը չնելով, 650 ոսկինոց կեղծ պարամուրհակ մը պատրաստած էին։ Դատարանը մէյմէկ տարի բանտարկութեան դատապարտեց խարեբաները։

— Եղեռնադատ ատեանը 3 տարի թիապարտութեան դատապարտեց Լոմէրը որ քանի մը ամիս առաջ փորձած էր հրդեհել, Պալիս, Լանկայի կողմը Լմմնէ հանրմի ատեանը։

ԶԱՐԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ. Գատապարի չրջակայ Սատը Պէյ, քէօյի մէջ, Գէմալ, Ահմէտ և Հասան անուն երեք չարագործներ գիշերանց մտան Այիշէ անուն կնոջ մը տունը և դրամ ուզեցին անկէ։ Կինը 25 ոսկի տուաւ, բայց ուրացակները, որ զայն աւելի հարուստ կը կարծէին, չգոհացան և մահուան սպառնալիք ըրին, որպէս զի ցոյց տայ հարբատութեան պահուած տեղը։ Կինը, սարսափած, ցոյց տուաւ և չարագործները առնելով պահած 65 ոսկին, փախան։ Սակայն խիստ հետազօտութեանց շնորհիւ իրենց օձիքը ձեռք ասին։

ՇՈՎԱՑԻՆ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Քլազոմէնէն կը հեռագրեն թէ Բիմսիթիան շոգենաւը խրեցաւ Պէօյիւք Սահիպ Գարապուրնի ժայռերուն վրայ և հիմա Լուրով լեցուած է։ Նաւաստիները կրցան ազատիլ։ Տարտանէլէն շոգենաւեր գացին արկածեալ նաւին օգնելու, որ շատ դէշ դիրքի մը մէջ կը գտնուի. եթէ փոթորիկ ծագի, կրնայ ըլլալ որ ամբողջովին կորուի իր բեռներուն հետ։

—Բան հազար օրա փայտ բեռցած նաւ մը, առջի առաւ երբ Նէնիգարու կ'երթար, հսանքէն մղուելով ինկաւ Աբբը Գարաի առջեւ ընկղմած անգլիական շոգենաւին վրայ։ Նաւը ընկղմեցաւ, նաւաստիները ու երկու նաւապետներ ազատուեցան, բայց ի Ալի անուն նաւապետն, որ խեղդուեցաւ։

ԿԱՌՔ ՄԸ երէկ ցորեկ, Պաղը Ալիի պողոտային վրայ ծեր բեռնակիր մը կոխուեց, որ գլխէն ծանրապէս վիրաւորուելով փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ԲԵՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ

CIRQUE DE PÉRA

Այս իրիկուն շքեղ դիւանագիտական երեկոյթ մը պիտի տարքուի Սիրքին մէջ Ժիրի վառիթէի խումբին կողմէ, որ այնչափ մեծ ընդունելութիւն մը գտաւ Բերայի թատերասէրներէն։ Ճոխ ու զբօսանացուցիչ յայտագիր մը ի գործ պիտի դրուի։

Իսկ ուրբաթ գիշեր շքեղ երեկոյթ մը ի նպաստ Մ. Ռամիդէդի։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԱԼԺԵԶԻՐԱՅ, 29 Յնվ. (Պատօնական յայտարարութիւն).— Դեսպանախորհուրդը քննեց Մարոքի պատուիրակներուն առաջարկները, հարկահաւաքութեան դրութեան բարւոքման և պետական հասոյթները աւելցնելու մասք նոր տուրքերու հաստատման համար։ Նոր տուրքերու քննութեան ձեռնարկելով, ժողովը նախ և առաջ նկատի առաւ այն խնդիրը թէ տեղի կայ, և եթէ կայ՝ ի՞նչ պարագաներու մէջ, նոր ընդհանուր տուրք մը հաստատելու մասքերու և տարբ ճարտարարուեստներու վրայ։ Նկատելով որ այս խնդիրը լուծելու համար պէտք է մէկ քանի մասնագիտական կէտեր քննել, խմբագրական յանձնաժողովին յանձնարարեց ժողովը որ այս մասին վերջնական ծրագիր մը ներկայացնէ։ Մարոքեան պատուիրակութիւնը այլ և այլ առաջարկներ ըրաւ նաեւ, բայց ժողովը նկատելով որ անոնք կը վերաբերին մի միայն Մարոքի կառավարութեան կը վերաբերի։ Առաջիկայ նիստը վաղը տեղի պիտի ունենայ։

—Բարիզի գերման դեսպան իշխան Ռատոլինի արտատանած հաշտարար խօսքերը Վիլհելմ Բ. կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, գոհութիւն պատճառեցին պատուիրակներուն մէջ, վասն զի այս խօսքերը բացարձակապէս յարմար են ժողովին փափաքներուն, և հոն ներկայացուցիչ ունեցող ազգերու ջանքերուն, որոնց կէս նպատակին է համաձայնութեան մը գալ։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը յայտարարեց թէ Ալժէզիրասի ժողովին աշխատութեանց դանդաղութիւնը արդիւնք է լուսութեանը գերման պատուիրակներուն որոնց առաջարկներուն կ'ապատէն ֆրանսական պատուիրակները։ յեսոյ պարզելու Ֆրանսայի մտադրութիւնները։

—Բարիզի տեղանաւորական չրջանակներուն մէջ հաւանական կը նկատուի որ եւմական նախարար Մ. Մէրլու հրաժարի նախագահական պաշտօնին փոխանցման առթիւ։ Վերջերս Երեսփ. Ժողովին մէջ պատահած միջադէպն ալ քիչ չատ առնչութիւն ունի այդ հրաժարականին հետ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Յարդ ընտրեցան 385 պատատան, 155 պահպանողական, 84 Իռլանտական և 49 գործատուական։ 4 ընտրութիւն միայն կ'մնայ կատարուելիք։

—Լուսարա թագաւոր դժուարաշնչութենէ կը տառապի։

ՐԵՇԴԱ.—Կ'երեւի թէ Աւստրիամաս վէճը խաղաղութեամբ պիտի կարգադրուի։ Կուսակցութիւնները որոշեցին զինուորական անուանութիւններու խնդիրը մէկդի թողուլ, որպէս զի կառավարական գործերը իրենց ընթացքը շարունակեն կանոնաւորաբար։ Հաւանական է որ կայսրը առժամեայ Դանկիմ մը անուանէ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Մէլիլայէն կը հեռագրեն թէ փոթորիկին ատեն Օրանէն Մաշիքա գացող Այsար շոգենաւը ընկղմեցաւ և մեքենավարէ մը զատ բոլոր մէջը գտնուողները խեղդուեցան։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Աւստրիական դեսպանը պոյտանագիրներ յանձնեց, որոնցմով կը ծանուցուի թէ նկատելով որ Սերպիոյ մէջ արշառատ կը տիրէ, Աւստրիական կառավարութիւնը կ'արգիլէ բացարձակապէս ո՛չ միայն Աւստրիա ներսեալ Սերպ արքան, այլ կ'արգիլէ նաև դրանգիզդը։ Գերման, ֆրանսական եւ անգլիական Տուներ իրենց կառավարութեանց մօտ բողոքեցին՝ դրանգիզդի արգիլուելուն դէմ։ Սերպիա ալ բողոք ուղղեց աւստրիական կառավարութեան, ըսելով որ պէտք չէր այսպիսի մէջոց մը ձեռք առնել՝ քանի որ աւստրիահայերպ առեւտր. դաշնագրին պայմանաժամը դեռ չէ աւարտած։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ նոյեմբեր ամսոյ մէջ հեռաւեալ նուիրատուութիւնները եղած են. Տեարք Կիւլպէնկեան եղբարք՝ իրենց բարեյիշատակ հօր մտ. Սերովբէ էֆ. Կիւլպէնկեանի անուան տարեդարձին առթիւ ընդհանուր պատսպարելոց տուած հոգեհացին համար նուիրեալ 2700 ղրշ., Նիքոլաքի էֆ. Կանի-օղլու վաճառականներէ հաւաքած ոճիններու փոխարժէքը 1597¼, Սիվրիհիսարի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ շրջագայած պանակի հասոյթ 1087, Քիրմասթիի Ս. եկեղեցւոյ մէջ շրջագայած պանակի հասոյթ 280, Յովհաննէս էֆ. Պոյաճեան յանձնակատար 263, Բարեսէր Սամաթիացի մը 216, Գրիգոր էֆ. Վարդանեան 135, Եղբարք Թիմուրեան 120, Արամ էֆ. Մինասեան 108, Ժ. և Վ. Մազլումեան եղբարք 108, Աւետիս էֆ. Սիվրիհիսարցի վասն հոգւոյ իր կողակցին 54, Կարապետ էֆ. Ս. Կարապետեան 20, Բարեսէր ամի 20։ Ամենապատիւ Սրբազան Պարիզարք Հայր 90 քաշ շաքարեղէն, Վսեմ. Աբրահամ Բաշա Բարթող 10 զամբիւղ (370 քաշ) եգիպտական բրինձ, Թատրաթոյի բարեսէր ազգայիններէն 167 քաշ պուլկուր, 46 քաշ կորկոտ, 60 քաշ Թարխանա են. 137 քաշ բակլա տիսեան խառն, Պալըքէսերի բարեսէր ազգայիններէն 3 պարկ (241 քաշ) պուլկուր, Սիլիվրիի բարեսէր ազգայիններէ 297 քաշ պուլկուր 60 քաշ բակլա, Յարութիւն էֆ, Աւլանեան 1 կարի մեքենայ 7½ քիլօ լէսիվ. և 1 տուփ բաֆիայի գործիք, Տիկին Աղաւնի Թիմէրեան Աստաւզարքի 37 կանգուն խառարլը կտաւ, Բարեսէր տիկին մը՝ 2 հատ պատկերի ծածկոց, Տիկին Իսկուհի Գ. Եայեան 1 հատ պատ էրնիէ, Բարեսէր ամի 4 հատ ոսպարմաչէթ մամ, Տօքթ. Յովհաննէս էֆ. Գրլըճճեան 1 հատ «Բրվիւ ատ մէթիքաման», Մհտ. Յովհաննէս էֆ. Շահնազարեան 28 քաշ միս, Հաճի Օնիկ էֆ. Փափազեան 2 ոչխար, Առաքել էֆ. Սինանեան 2 ոչխար, Արմենակ էֆ. Կէսիկեան 1 ոչխար։ Նոյեմբեր ամսոյ մէջ սիկառի թղթի հասոյթը եղած է 3400 ղրշ.։

ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 Յունվ. 17 երեքշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Ներմակ Առաջին օրան		41½	ֆր.
» երկրորդ	»	40½	»
Մաքիւբ	»	36-37	»
Զամարլը	»	34	»
Սերթ առաջին, օրան		41½	ֆր.
» միջին տեսակ		40-40½	»

Այսօր ժամանեց 9 վագոն ցորեն Առեսոլ։

ԱԼԻՒՐ

Յեղական քըրմա Ա. պարիզ		76	գր.
» » Բ.	»	72	»

ԹԷՓ

Օրան 20 ֆրանք։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ՕՐԱԼԵՒՈՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ — 2 —
ԳՐԵՑ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ ՍԻՄՈՆ ՁԷՕՄԼԷՐՃԵԱՆ

Արտառոց Կտակ Մը

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Բ.

ՈՒԻԼԵԸՄ Ճ. ՀԻԲԷՐՊՕՆ

25 տարեկան հասակին, արդէն բաւական հարստութիւն մը ունէր, զոր կրցաւ հազարապատկել բարեյաջող շահադիտութիւններով։ Բնիկ Շիքագոցի էր, որուն հրաշալի զարգացումն հետեւեցաւ ուշադիր։ Ուղեւոր մը կ'ըսէ թէ այս քաղաքին 47,000 հէքդարը, որ 1823ին 2500 տոլար կ'արժէր, հիմա 8 միլիառ արժողութիւն ունի։ Հետեւաբար դիւրին պայմաններու մէջ էր որ,— այնքան ածանագին առնելով և ուղղանելով այնպիսի հողեր որոնց մէկ հարան մինչեւ 2-3000 տոլարի գնաղ եղաւ 28 յարկով տուներ չինելու համար և այս չահերուն վրայ աւելցնելով երկաթուղիի և քարուղի գործերու մէջ ձեռք բերած չահաբաժինները,— Ուիլեըմ Հիբէրպօն կրցաւ հարստանալ։ Արդարեւ Միս Անդօնիա Պուրկօնը չատ գեղեցիկ ամուսնութիւն մը կորսնցուց։ Սիթէ զարմանալի չէր որ անողոք մահը առած տարած էր հարիւրամեայ օրիորդը, բայց Ուիլեըմ Հիբէրպօնի մահը սաստիկ զարմանալի էր, որովհետեւ ա՛ւ իսկ կիսադարեան էր, և կեանքի ամէնէն առոյգ չրջանին մէջ կը գտնուէր։

Հիմակ որ Ուիլեըմ Հիբէրպօն ալ եւ էր, որո՞ւ պիտի պատկանէին արտառոց ակումբի մեծայարդ անդամակցին միլիոնները։ Ամէնէն առաջ հարցուցեցաւ որ արդեօք այդ ակումբը ժառանգորդ պիտի հաչակուէր իր անդամներէն մէկուն, ինչ որ թերեւս պիտի հրաւիրէր միւս պաշտօնակիցները որ այս օրինակին հետեւին ի վերջոյ։

Պէտք է գիտնալ որ Ուիլեըմ Հիբէրպօն աւելի Մօհաուք Սդրիդի ակումբին քան թէ Սալ Սդրիդի իր տան մէջ կ'ապրէր։ Հոն կ'ուտէր իր ճաշը, հոն կ'ուտէր իր հանգիստը և հոն կը վայելէր իր հանգիստները, որպէս ամէնէն գլխաւորը խաղ էր, ա՛յ թէ ճատրակ, տապալի (թաւլու), թղթախաղ, պաքարա, երեսուներեքտոս, լանսքընէ, բօքէռ, բիքէդ, սիրդ, այլ այն զոր ինք մոցուցած էր ակումբին մէջ և զոր ամէնէն աւելի կը սիրէր, այսինքն սառգախաղը, որ Հելլեններէն մնացած է։ Անկարելի է ըսել թէ Ուիլեըմ Հիբէրպօն ո՞րքան հանգիստ կը զգար այս խաղէն։ Այս հանգիստը իր բոլոր պաշտօնակիցներուն ալ փոխանցուած էր։ Կը յուզուէր, կը խանդավառէր երբ մէկ խաղէն միւսը կը ցատկէր քրեւոներուն (զար) քմահիրն համեմատ, մէկ սառգէն միւսը կ'երթար, «կամուրջ»ին վրայ կը պատէր, «լաբիւրինթոս»ին մէջ կը կորուէր, «հոր»ին մէջ կ'իյնար և վերջապէս «նաւասարին, ձկնորին, օձին, արեւին, առիւծին» խաղերը կ'այցելէր։

Հարկ չկայ ըսելու որ Արտառոց Ակումբի այս փարթամ անձերը խաղին կանոններուն համաձայն փոքր գումարներու վրայ չէր որ կը խաղային, այլ միլիոնաւոր տոլարներու վրայ, և շահողը, ո՛րքան ալ հարուստ, բուռն հարստոյք մը կը զգար մեծամեծ գումարներ գրպանելով։

Այսպէս տասնեակ մը տարիներէ ի վեր, Ուիլեըմ Հիբէրպօն իր օրերը կ'անցընէր ակումբին մէջ, երբեմն պրոտոյներ միայն ընելով Միչիկան լճին եզերքը։ Երբեք չուներ Ամերիկացիներուն ճաշակը աշխարհի չրջանը ընելու համար, և իր ճամբորդութիւնները Մ. Նահանգներուն մէջ կը սահմանափակուէին միայն։ Ուրեմն ինչո՞ւ անոր հարստութիւնը չժառանգէին իր պաշտօնակիցները, որոնց հետ լաւագոյն յարաբերութիւններ կը մշակէր։ Մի՞թէ ասնանք այն միակ մարդիկը չէի՞ն, որոնց հետ Ուիլեըմ Հիբէրպօն կապած էր համակրութեան և բարեկամութեան կապերով։ Ամէն օր անոր հետ վայելած չէի՞ն սագախաղի տարապայման հաճոյքը։ Թերեւս Ուիլեըմ Հիբէրպօն տարեկան մրցանակ մը հատատէր ի պատիւ այն խաղացողին որ Ցունուարի առաջին օրէն մինչեւ Դեկտ.ի վերջը ամէնէն աւելի չահած ըլլար խաղի մէջ։

Ժամանակ է յայտարարելու որ հանգուցեալը ա՛յ ընտանիք ունէր, այ ուղղակի եւ անուղղակի ժառանգորդ։ Արդ, եթէ մեռած էր առանց իր հարստութեանը մասին կարգադրութիւն մը ընելու, բնականաբար այդ հարստութիւնը պիտի անցնէր Ամերիկայի կառավարութեան։ Եւ յետոյ, հանգուցեալին վերջին կամքը հաստատելու համար կը բաւէր երթալ Շեյլսըն Սդրիդ, թիւ 17, նօտար Դօրնպրօքի, և անկէ տեղեկանալ թէ Ուիլեըմ Հիբէրպօն կտակ ունէ՞ր և ի՞նչ էին անոր տրամադրութիւններն ու պայմանները։

— Տէրք, պատասխանեց Տիար Դօրնպրօք ակումբին նախագահ Մր. Ճօրճ Հիկինպոթամի և Մր. Թոմաս Քարլայլի, կը սպասէի ձեր այցելութեան զոր պատիւ կը համարիմ։

— Մենք ալ պատիւ կը համարինք, պատասխանեցին ակումբին երկու անդամները խնամարեալով։

— Բայց, աւելցուց նօտարը, կտակին գտնուելն ետքը, պէտք է հանգուցեալին յաղարկաւորութիւնը ղբաղել։

— Ազէկ ըսիք, պատասխանեց Ճօրճ Հիկինպոթամ, յաղարկաւորութեան հանդէսը մեր հանգուցեալ պաշտօնակցին վայել շուքով մը պիտի կատարուի։

— Ես այս մասին իմ յանախորդիս հրահանգներուն միայն կը համակերպիմ։ Այդ հրահանգները ամփոփուած են տետրակի մէջ, աւելցուց Տիար Դօրնպրօք, ցոյց տալով պահարան մը, որուն կնիքը խզած էր։

— Ի՞նչպէս պիտի ըլլայ ուրեմն յաղարկաւորութիւնը։

— Մեծահանդէս և զուարթ կերպով, Տէրք, ընկերակցութեամբ նուագարաններու և օրֆէոններու և մասնակցութեամբ հասարակութեան որ զուարթ հուրրաներ պիտի արձակէ ի պատիւ Ուիլեըմ Հիբէրպօնի։

— Մեր Ակումբին պատկանող անդամէ մը տակէ նուազ բան չէի յուսար, ըստ նախագահը, հաւանութիւն յայտնելով նշանացի։

— Գարշ մահկանացուի մը պէս չէր կրնար թաղուիլ, աւելցուց Թոմաս Քարլայլ։

(Շարունակելի)

եակները կը զբաղին, գերման օրէնսդրութեան ենթակայ են աւելի։

Գերմանիոյ մէջ առեւտրական վարկը մասնաւորապէս վերջին 15-20 տարիներուն մէջ մեծապէս աւելցած է, ինչ որ պէտք է վերագրուի երկրին հողագործական վիճակէն ճարտարագործ վիճակի անցնելուն։ Գերման դրամագլխին մասնակցութիւնը միջազգային առեւտրի մեծ ձեռնարկութիւններու, ուշադրութիւն հրաւիրեց ներածութեան և արտածութեան վաճառականութեան վերաբերեալ խնդիրներու մասին։ Երկրին մէջ իսկ աւելցած մրցումը, թուականներու յաւելումը և ժողովրդեան մեծամեծ մասը մղում տուին վաճառականութեան և պարտաւորեցին ստեղծել անհրաժեշտ պայմաններ երկրին բոլոր ոյժերը ընդարձակելու համար։

Մինչ Գերմանիոյ միջազգային առեւտրական յարաբերութիւնները հետզհետէ կը բարձրանային, ճարտարարուեստի քանի մը առանձնացեալ ճիւղերու կենսական պայմանները յոռի հանգամանք մը կը ստանային։ Տնտեսական նոր պէտքեր ծնունդ կ'առնէին, որոնց պատասխանելու համար նոր ճիւղեր բնեցան ճարտարարուեստին մէջ։

Իրապէս նշանակութեան արժանի իրողութիւն մըն է որ վաճառականութիւնն ու ճարտարարուեստը քանի՛ կը զարգանային Գերմանիոյ մէջ, ա՛յնքան զգալի կ'ըլլար նոր օրէնսդրութեան մը պէտքը։ Մինչ բոլոր քաղաքակիրթ երկիրները յարգանքով կը վերաբերուին հանդէպ այն օրէնքներուն զոր Գերմանիա հաստատած է վերջին 25 տարիներու մէջցին, սակայն կը զգուշանան անոր օրինակին հետեւիլ։ Արհեստներու ապատ կիրառումը, որ 1867ին ընդունուեցաւ Բրաւսիոյ մէջ, մեծ մասամբ անհետացաւ այն օրէնքներուն պատճառաւ, որոնք աշխատաւոր դասակարգին չահերուն անցանկ ըմբռնումովը հաստատուեցան Գերմանիոյ մէջ։ Ասկէ կը հետեւի որ այն դասակարգերը, որոնցմէ կախում ունին Գերմանիոյ տնտեսական զարգացումը, և միջազգային վաճառականութեան աւելի կամ նուազ նպաստաւոր վիճակը, պարտին պաշտպանութիւն մը փնտռել և իրենց չահերը ապահովել։ Առեւտրական սենեակներն ալ, իրենց գործունէութիւնը ընդմիջուած տեսնելով, խնդրանքներ և առաջարկներ մատուցին առեւտրական օրէնքները բարեփոխելու համար ի նպաստ երկրին զարգացման։

Տեսնենք թէ ի՞նչ եղաւ իրենց դիմումներուն արդիւնքը։

ՄԵՏԱՔՍԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԱՒՍՏՐԻԱՅԻ ԳՈՐԾԱՌԱՆՏԷՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՀԵՍԱԿԱՆ ՄԵՏԱՔՈՒՆ ԱՆԴԻՒՈՑ ՄԷՋ

Մետաքսի և խոզակի հրապարակին կացութիւնը զգալի փոփոխութիւն մը կրած չէ անցած չաբաթէն ի վեր։ Գործառնութիւնները թէեւ մեծ ոգեւորութիւն մը չունին, բայց կրցած են նպաստաւոր ազդեցութիւն մը ի գործ դնել գիներուն վրայ, որոնք հաստատուն բռնուած են։ Կարգ մը տեսակներու համար նոյն իսկ գիներու յաւելում ալ եղած է։ Ասիական մետաքս ունեցողները ծայրագոյն արեւելեան հրապարակներու բացառիկ դիրքէն և Եւրոպայի մէջ այս տեսակ մետաքսներու սղօքին նուազութենէն քաջալերուելով, չափազանց յաւակնութիւններ կը ունենան։

Մետաքսեղէնի գործարանները կը շարունակեն առատ յանձնարարութիւններ ստանալ և 1906 տարին կը խոստանայ գոհացուցիչ ըլլալ մետաքսի տեսակէտով։

Մարսիլիոյ մէջ խոզակի գործառնութիւնները չատ են։ Լարնէի ճերմակ խոզակէն բաւական քանակութեամբ ծախուեցաւ 10.45 ֆր.ի։ Սարիոյ դեղին տեսակները կ'արժեն 10.25։ Իզմիրի դեղին տեսակները 9.90ի ծախուեցան և Պրուսայի ճերմակները 10.25 ֆր.։ Միլանի մէջ գործերը հանդարտ են և գիներու մէջ փոփոխութիւն եղած չէ։ Լոնտոնի մէջ գործունէութիւնը աւելի մեծ է, բայց գիները՝ և է փոփոխութիւն կրած չեն։

Ակից առաջ գրեցինք որ փարթեր եղան մեսաքսեղէնի աւստրիացի գործարանատէրերուն միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար։ Այս ծրագիրը յաջողութեամբ գլուխ ելած է։ Արդարեւ կ'իմացուի որ Աւստրիոյ մէջ գտնուած 38 գործարաններէն 31ը մասնակցած են այս համաձայնութեան։

Փողկապի յատուկ կերպաներու գործարաններն ալ վերջերս միացան իրենց գերմանացի ընկերակիցներուն եւ այժմ ջանք կ'ըլլայ հաւանութիւնը ըստանալու եօթը գործարաններու, որոնք տակաւին համաձայնած չէին։ Նաև բանակցութիւններ կը կատարուին վճարմանց կեդրոնատեղի մը հաստատելու համար։ Այսու հանդերձ բաւական դժուարութիւններ ծագած են, որովհետեւ գանձումները կատարող պանքայի մը ընտրութեան մասին կարծիքները տարբերած են։

*** Արհեստական մետաքս չինելու ճարտարարուեստը յաջողութիւն գտած չերեւիս Անգլիոյ մէջ։ Արդարեւ Լոնտոնի Քօմէրսըլ Ինդէբրայդ Քրմբէրի Լիմիդբը (դրամագլուխ 50,000 անգլ. ոսկի) որ չորս տարիէ ի վեր կը շահագործէ արհեստական մետաքսի չինութիւնը, հրատարակած է իր տարեկան հաշուեցոյցը, ուրկէ կը քաղենք հետեւեալ թիւերը.

		Անգլ. ոսկի
1901—2ին	չահած է	3,732
1902—3 »	»	4,315
1903—4 »	»	151
1904—5 »	»	1,049

ԳԱՂԹԱԲԵՐՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Նիւքար.— Այս չաբթու ժամանեցին 14,900 պարկ աւստրիական, 1,250 պարկ փէշի։ Աւստրիական Ա. տեսակին կենդինարը կ'արժէ 81 ղրշ., եւ դրանգիդովը 79 ղրշ.։ Փէշի չաքարին կենդինարն է 78 ղրշ.։

Խանուէ.— Ժամանեցին և ծախուեցան 2,250 պարկ. Բիլին 100 օխան կ'արժէ 620-700 ղրշ., և Վէրրարինը 750-800 ղրշ.։

Բրինն.—Ժամանեցին և ծախուեցան 1,350 պարկ Բանկուն և 900 պարկ եգիպտական։ Բանկուն պարկը կ'արժէ 108 ղրշ., և եգիպտականն խաղկվի 81-82 ղրշ.։ Բիզոնի Ա. տեսակին պարկը կ'արժէ 42½ ֆր. և Բ. տեսակը 38½ ֆր.։ Իսկ ճէնովայի բրինձին պարկը, դրանգիդի համար, 34 ֆր.։

Կարագ.— Ժամանեցին և ծախուեցան 650 տակառ Օլէօ Օյլ։ Սիպերիոյ կարագին օխան կ'արժէ 17-17½ ղրշ. Լ. Օմ. 105էն, Բէդրովաքիի օխան 18, Սամարայինը (ferյուռ) 9¼-9½ ղրշ.։ Իսկ ամերիկեան Օլէօ Օյլին առաջին տեսակին օխան կ'արժէ 6⅜ և Բ. տեսակինը՝ 6 ղրշ.։

Իւղ.— Ժամանեցին և ծախուեցան 150 տակառ Այվալը։ Քօրֆուի Ա. տեսակին քիլոն կ'արժէ 4½ ղրշ. մէջիտիէն 21էն, Էսրէմիտինը 4¼, Միտիլիինը նոյնպէս, Այվալընինը 4⅞-5 ղրշ.։ Դեղին չուշմայի իւղին քիլոն կ'արժէ 4⅛ ղրշ. Լ. Օմ. 100էն և ճերմակ չուշմայի իւղին օխան 4½։

Պղպեղ.— Ժամանեցին և ծախուեցան 60 պարկ, օխան 8½-9 ղրշ.ի Լ. Օմ. 100էն։

Իսկ խավիարի, օճառի, մոմի վրայ կարեւոր գործառնութիւններ չեղան։

ՍԻՄՈՆ ՁԷՕՄԼԷՐՃԵԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Ղալաթիոյ Սակարանի 15 օրուան լիքիտասիօնը երեկ կատարուելով 1000 գանսօլիտի համար 112½ ղրշ., երկաթուղիի հարիւ համար 22½ սանթիմ եւ Բէժրի 10 հարիւ համար 27½ ղրշ. բէքառ, և հաշուեյարդարութեան համար գօնս. 101 ղրշ. 10 փարայէն. երկաթուղին 138.50 ֆր.էն Բէժրին 17 տասկի 15 փր.էն դէն տրուեցաւ։

17/30 Ցունվար 1906

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՖՈՆՏԱԼԻՏԷ

Սրէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ո.		101 08
Սրէկուան էն բարձր գինը	»	101.08½
» էն վար գինը	»	101.04

ՐՈՒՄԷԼԻՈՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Սրէկ իրիկուն գոցուեցաւ	ֆր.	138 25
Սրէկուան էն բարձր գինը	»	138 25
» էն վար գինը	»	138 78

Շիրքէճիք Ֆայրէթ	Օ. Ո.	36.—
Մրտիլլի Պանքա		6.—
Սելանիկի »	ֆր.	188.—
Քանէքսիալ	Ա. Ո.	11.03
Քարաուլ Բրէվիլիժիէ	ֆր.	120.—
» Օրտինէա	»	102.50
Իզմիրի քարափ	»	595.—
Սամ. Ապտավ. Էնկ.	Օ. Ո.	4.15
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	7.25
» պարտաթուղթ	ֆր.	485.—
Տէրքոսի Չարի ընկ.	»	256.—
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո	18.40
Քարափ գ. Գալաթ	ֆր.	513.—
Քրէտիտ Ֆոնսիէ էժիբտ. 1886		330.—
» « » 1903		271 25
Թրամվայ		58.—

ՕՏԻՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Օտնական փոխառութիւն	ֆր.	265.—
Պանք Նատ. Կրէտ.	»	433.50
» » » Նոր Օ. Ո.		3.99
Լուրիսմ	ֆր.	64 50

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղ.էն	ղ. ֆր.
Ֆրանսական ոսկի	87.27
Անգլիական ոսկի	110.01
Բոլ	91.—
Մէճիտիէ արծաթ	108.03
[illegible]	8 68
Բրիտիշ	51.08

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լանտընի վրայ չէք	ղրշ.	110.15/40
Բարիզի » »	ֆր.	22.76¼
Վիէննայի » »	քուրօն	21.81
Պերլինի » »	մարք	18.58

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

Ֆրանսական Ռանթ	3 %	99 12
Օսմ. մրաց. գանս.	4 % բաց	93.15
» » »	գոց	92.95
Ռումելիի երկաթուղի	ֆր.	141.75
Ոսկիի պարտաթուղթ	»	394.—
Օսմանեան մաքս	»	481.—
Սամանեան Պանքա	»	614.—
Ռիէսի Լիոնէ	»	1086.—
Բարիզի Պանքա	»	1436.—
Աւստրիական Ռանթ	4%	99.90
Իտալական »	5%	104.82
Իսպանական »	4% 1901	81.30
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	92.17
Ճապոնական	4 %	90.12
Գալիա Քարա Այրան	ֆր.	632.—

ՀՐԱՆՏ ԴԱՄԻԱՆՈՍԵԱՆ

Ա. ԱԼԱՓԿԵԱՆ
ՄՈՄ ՄԹՈՐԱՆՈՑ

Թարմ և ախորժահամ թէյերու, Սէյլանէ, Ճավայէ, Հնդկաստանէ և Զինաստանէ ուղղակի ներածուած։

Անմրցելի գիներով վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

Ղալաթիա, Տէյիրմէն խան թիւ 3

Ցիշեալ մթերանոցը դիմել Մ. Աթանասի Դարթալի համբաւաւոր գինիներու և ոգիից ըմպելիներու համար։

20—14

ՏԷՐ ՍԻ ՅՆՈՐԷՆ
ՑՈՎՀԱՆԷՍ Ֆ. ԳԱՃԱԷՐԵԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐ 22

ՀԱՒԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՌԵԱԿԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆԸ

Եօթներորդ օրուան մէջ օրին բոլթակներն ու փոքրոքները կատարելագործուած են, ձախ փոքրքը ցից և սուր մասէ մը կազմուած ըլլալուն, օրին առաջակողմէն յայտնի կերպով կ'երեւի։ Արիւնանօթները՝ սիրտ սատամի մը ձեւով կը չրջապատեն, ուղեղն եւ ուղղակը կամ փոքր ուղեղը կ'ոսկին զարգանալ, կաուցը երբեմն երբեմն կը բացուի և տակաւն դեռ մածիտալին (gèlatineuse) կազմութիւն մը ունի։ Կրծոսկրն ու ողնայարը դեռ օդզնական կազմակերպութեան մէջ կը գտնուին, աղիքները իրենց ծագումը կը յայտնեն, տարերն ու թեւերը կը շարժին։ Դիմուն զարգացումին բաղդատմամբ աղմին մնացեալ մասը աւելի ետ կը զարգանայ։

Ութներորդ օրուան մէջ կաուցը ցից երեւոյթ մը կ'ստանայ, եղունգները կ'սկսին կազմուիլ, տարերը շարժման մէջ կը գտնուին, արիւնանօթները այսինքն երակներն ու շնչերակները երթալով կը բազմանան։ Սարմը միսի գոյն կարմիր երեւոյթ մը ունի, ուղեղին բաժանումները ակնյայտնի են, աչքին ցանցենին կ'սկսի գոյանալ և տարնորակը փոքր և փայլուն է։ Թոքերը ուլականի ձեւի մը տակ իրենց գոյութիւնը կը յայտնեն, մաղձի փամփշիկները, կողերը, լանջոսկրը և մատներուն բաժանումները իրենց սկզբնական ծագումը կը յայտնեն։ Սիրտը կատարելագործուած է, երիկամները կարմրագոյ են։ Սաղմնաթաղանդը գրեթէ կը ծածկէ ամբողջ հաւկիթը։

Իններորդ օրուան մէջ, վառեակին միտը մասամբ, իսկ կաուցը բոլորովին կազմուած է, աղուամաղներ կոկսին ծածկել մարմինը։ Զարգ գլխաւոր արիւնանօթները, այսինքն բնաշնչերակը թոքային շնչերակներն ու վերին և տարին զգերակները կ'երեւին, տաղմը զանազան շարժումներ կը կատարէ։

Տասներորդ օրուան մէջ, մարմինը ծածկող աղուամաղները աւելի տարածուած և աւելի խիտ կ'երեւին, կաուցը քիչ մը կարծրացած, է կարծրութիւնը կաուցին ծայրին վրայ աւելի կը շեշտուի, անանկ որ իր այս վիճակին մէջ կրնայ կտրել հաւկիթին կճեպը։ Սիրտը, լեարդը, աղիքները և ողնարիւնը կատարելապէս կազմուած են, ու տաղմին զարգացումը զգալի կերպով կը յայտնուի, տարերուն յօդուածները կը կազմուին, աչքերը կարեւոր զարգացում մը ստացած են, ճերմակ ծիր մը զանոնք կը շրջապատէ։ Սաղմը տաղմնաթաղանդին մէջ երբեմն կը շարժի։

Հաւկիթին ճերմկուցը բաւական նուազած և դեղնուցը պզտոր և անորոշ գոյն մը ստացած է։

Տասնեմէկերորդ օրուան մէջ վառեակը կարեւոր զարգացում մը ստացած և մեծցած է, աղուամաղները տարածուած են, աչքը կը բացուի կը գոցուի, տարերը կը շարժին և վառեակին մարմնի բոլոր անդամները կազմուած երեւոյթ մը ունին։

Տասներկուերորդ օրուան մէջ մեր նախապէս թուած մարմնի բոլոր անդամները իրենց զարգացումը կը շարունակեն, լեարդը դեղնորակ գոյն մը ունի, տաղմնաթաղանդը աւելի զարգացած է։

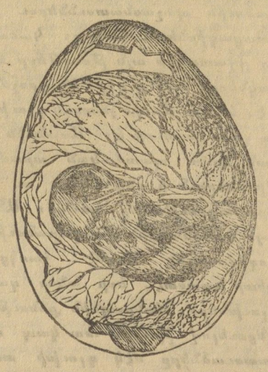

11ՐԴ ՕՐ

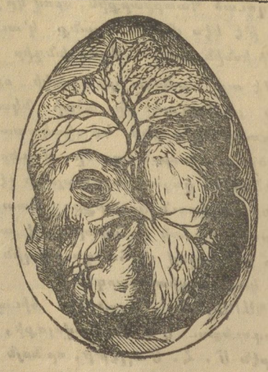

18ՐԴ ՕՐ

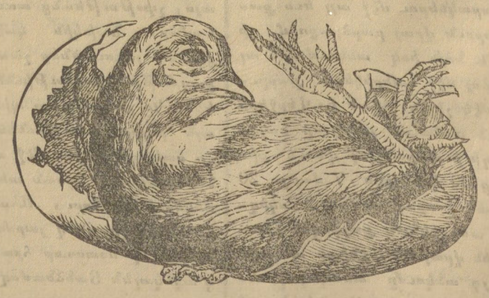

21ՐԴ ՕՐ

Տասներեքերորդ օրուան մէջ, բիբը կը յայտնուի. հաւկիթին դեղնուցը խիստ նուազած է։

Տասնչորսերորդ օրուան մէջ, վառեակը փետուրներով ծածկուած է և կազմակերպեալ երեւոյթ մը ունի, հաւկիթին ճերմկուցը նուազած և կարմիր գոյն մը ստացած է։ Եթէ այս օրուան մէջ հաւկիթը կտրենք, գլուխը աղմին մէջ ներփակ պիտի գտնենք։

Տասնհինգերորդ օրուան մէջ գլուխն ալ մարմինին պէս փետրազարդուած է, երակները մինչեւ տաքերը կ'երկարին։ Ճերմկուցը խիստ նուազած և դեղնուցը մթագնած է, տաղմնաթաղանդը իր պաշտօնը կատարած ըլլալով կ'անհետանայ։

Տասնվեցերորդ օրուան մէջ վառեակը աւելի եւս կը զարգանայ, տաղմը իր ծաւալը կ'ընդարձակէ և տաքերուն վրայի թեփերը (écailles) առաջ կուգան։

Տասնեօթներորդ օրուան մէջ տաքերը իրենց յատուկ գոյնը կ'ստանան, կմախքին զարգացումովը մարմինն բոլոր մասերը ցցուած և որոշ երեւոյթ մը կ'ստանան։

Տասնութերորդ օրուան մէջ, մարմինը կ'սկսի շարժիլ, տաքերը գրեթէ կատարելապէս կազմուած են, կաուցը կատարելագործուած և կարծրացած է, հաւկիթին օդային սենեակը իր ծաւալը ընդարձակած է, ճերմկուցը անհետացած, իսկ դեղնուցէն դեռ փոքր մասը մնացած է։

Տասնիններորդ օրուան մէջ, տաքերը կատարելապէս կազմուած և ցից երեւոյթ մը ստացած են. եթէ այս օրուան մէջ հաւկիթը կտրենք, դեղնուցը օդին ազդեցութեան տակ կանանչ գոյն մը կ'ստանայ։

Քսաներորդ օրուան մէջ, դեղնուցէն փոքր մաս մը վառեակին յետոյին վրայ կը գտնուի, կաուցին վրայ պզտիկ եղջերակ մը կը կազմէ։

Քսանմէկերորդ օրուան մէջ վառեակը լոյս աշխարհ տեսնելու համար կը պատրաստուի կտրել կճեպը։

Քսաներկուերորդ օրուան մէջ կաուցին վրայ գոյացող եղջերակին պատուհանաւոր շարժումովը կճեպը կը ծակի և կը ճեղքուի, այս եղջերակը իր պաշտօնը կատարելէ վերջ կաուցին վրայէն կ'իյնայ։ Վառեակին ջղային գալարումովը և մանուանդ գլխուն և տաքերուն ճնշումովը կճեպը բոլորովին կը բացուի, ուրկէ յաղթական դուրս կուգայ վառեակը իր այս կենաց պայքարին մէջ յաղթած։

Այս բնախօսական երեւոյթները քան և երբեմն նոյն իսկ տասնչիններորդ օրուան մէջ ալ կ'տարբերանան, եթէ թխման յատկացուած հաւկիթները խիստ թարմ ըլլան։

Անձնական փորձառութիւնով կ'ըսեմ թէ մէկէն մինչեւ երեք օրուան թարմ հաւկիթներով 19 օրուան մէջ խիստ առողջ վառեակներ ստացած եմ։

ՀՐԱՆՏ ՏՈՆՋԻԿԵԱՆ
Մասնագէտ
Արհեստագործական գիտութիւնց